

KIADÓHVATAL TELEFON: 9-77

Str. Baron L. Pop 10

SZERKESZTŐSÉG TELEFON 1-77

Éjjeli telefon (nyomda) 2-02

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Egész évre 1150 Lei
Félévre 600 "
Negyedévre 320 "
Egy hónapra 110 "

XI. évfolyam ♦ 69. szám

1928 március 23 Péntek

* 5688 N. szám 2 *

Cenzurat: Suciú

KELELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

A forrongó Kelet

Írta: David Lloyd George

Alábbi cikk az American Press Association utján került a világsajtóba

Két világrészben áll akut nehézségek előtt a brit imperium: Afrikában és Ázsiában. A béke hosszabb periódusa után Egyiptom ismét a zavarok közepontjába kerül. Sir Austen Chamberlain és az egyiptomi miniszterek egy szerződésben alapozták meg, amelyet azonban a nacionalisták fölbörtoltak és ez olyan konfliktusokat idézett föl, amelyeknek beáthatatlan következményei lesznek. Mezopotámiában a vabahiták angol protektorátus alatt álló területre törtek be és ez már eddig is vérontást idézett elő. Ma még nem lehet fölszíneri, hogy a helyzet hová fog fejlődni. Kihírdették a szentháborút a hitetlenek ellen? És ha kitört ez a háború, vajjon Ibn Szaud, a veszedelmes arab potentát odaállt-e a támadók oldalára, vagy igyekszik fanatizmusukat lefékezni?

Szem előtt kell tartani, hogy a zavarok olyan két országban törtek ki, amelyek hatalmas és magas civilizációjú birodalmak voltak abban az időben, amikor a brit szigetekről alig tudtak valamit. Amikor a Kaldeai Urból Abraham, a bibliai pátriárka eltávozott, hogy nyájával abba az országba menjen, amelyet most Transjordániának neveznek, csak nagyon bizonytalan híradások voltak Britanniáról, amelyet kódos szigetként ismertek vad lakókkal, akik állatbőrökbe öltöztek.

Ur ma operációs bázisa azoknak a repülőgépeknek, amelyeknek irányítói a kódos szigetekről kerültek ide és akik ama nomádok ivadékaik, akik Abrahamhoz esatlakoztak, most bombáznak. Asszír, Egyiptom és a Chetitak orszaga teljes erjedésben vannak. A próféta hívei, akik a kaldeus beduinok szárából származnak, háboruban állanak egymással, harcos csapatok összeütköznek a sivatagban, ahol Abraham nyáját legelték. Hatalmas harcosok, messze partokról jöttek, olyan helyekről, amikről Abraham nem is tudott és ime táborát ütöttek az Eufrát partjain, ahol a pátriárka juhait itatta.

A francia sajtó e zavargások kapcsán rámutat az egész világ mohamedán-ságának a brit imperium elleni mozgalmára. Kétségtelen, hogy a mohamedán világban nagy elégedetlenség uralkodik. A világon több mint százötvenmillió mohamedán él. A nagy háború, amely némely keresztény népet önállósághoz segített, a próféta híveit sehoh a világon nem függetlenítette. Ebben rejlik nyugtalanságuk oka. Marokkóban és Szíriában Franciaország már érezte ennek következményeit. Sok vér- és pénzáldozatba kerülő háborúnak kellett eljőnie, hogy a francia autoritás e területeken ismét érvényesüljön. A brit imperiumnak, a világ legnagyobb mohamedán birodalmának is számítani kellett e zavarokra. Anglia 80-90 millió mohamedán fölött rendelkezik. Igaz, India nyugtalansága nem gyökerezik tisztára mohamedán motívumokban és lényegére inkább nacionalista, semmint vallási természetű ez az erjedés, noha a vallásnak itt is van bizonyos szerepe. Egyiptomban és Mezopotámiában a zavarok okait részben vallási, részben faji ellentétekre lehet visszavezetni.

Egyiptom saját határain belül teljes függetlenséget követel, de nemcsak itt, hanem a Szudán fölött való jogainak gyakorlását is. A szabadságot és függetlenséget azonban, amelyet az egyiptomiak követelnek maguknak, a szudániaknak már nem hajlandók megadni. Ami azt jelenti, hogy az ő patriotizmusuk éppen olyan, mint a többi nép hazafisága. Számos ilyen példát tudnék felsorolni. Anglia hajlandó Egyiptomnak ami az ország benső ügyeit illeti, teljes függetlenséget adni, de ragaszkodik ahhoz, hogy Egyiptom földjén megszálló sereget tartson, amely a Keletet és Nyugatot összekötő vonalakat védje, minthogy az angol birodalomnak erre mulhatatlan szüksége is van. Ami azonban Szudánt illeti, amelyet Lord Kithener alatt brit csapatok hódítottak meg, miután felszabadította az országot az egyiptomi uralom alól, ezen a területen Anglia semmiképpen sem hajlandó uralmát és pozícióját feladni. E két fontos kérdés mellett vannak még egyéb problémák, amelyeket azonban könnyen meg lehet oldani. A főkérdés, amely körül Anglia és Egyiptom között elvi viták támadtak, a brit csapatoknak egyiptomi területen való jelenléte. Az angol kormány hajlandó a csapatok állomáshelyének meghatározását rábízni a Népszövetség határozatára, az egyiptomi nacionalisták azonban ragaszkodnak ahhoz, hogy Egyiptom területén semmiféle idegen csapatok ne álljanak, mert csak ebben az esetben tudja magát az ország szabadnak és függetlennek. Maga Macdonald, aki az egyiptomi függetlenség egyik komoly pártfogója volt, Nyugat és Kelet összekötő vonalának biztosítására szükségesnek tartotta a csapatok Egyiptomban való jelenlétét a két ország között és egy szigorú szövetségi szerződés megkötését ajánlotta. Ez a szerződés a munkásvezér véleménye szerint a két ország között szoros és barátságos kapcsolatokat idézett volna elő épen olyan kérdés körül, amely mind a két országra nézve nagy fontosságú. A brit királyi csapatoknak nem lett volna joguk beavatkozni az egyiptomi kormány funkcióiba és nem érintette volna az egyiptomi szuverenitást. Ezt az elvi álláspontját különben Macdonald egyik irásában leszögezte. Olyan dokumentum, amely nemcsak a munkáspártnak, hanem a brit közvéleménynek is hűséges kifejezője. Sem a konzervatívok, sem a liberálisok, sem a munkáspárt nem hajlandó eltérni ettől a felfogástól. És ha az egyiptomi nacionalisták ezen a ponton nem engednek, akkor nem lehet számítani a két ország közötti békél.

Egyizben már úgy volt, hogy Zaglul pasa számításba vette a helyzet mérlegelésénél az angol szempontot, megelégedett az ország első közigazgatásának korlátlan autonómiájával és egyúttal elismerte, hogy Egyiptom földrajzi helyzete bizonyos jogokat követel Anglia javára a szuezi csatorna védelme miatt. Maga Sarwat pasa, amikor ebben az ügyben Chamillal tárgyalta, szintén hajlandó volt elismerni ezeket a feltételeket. Azonban Zaglul pasa épúgy, mint utódja, kénytelen volt távozni a kormány éléről, minthogy az egyiptomi parlament nacionalistái, akik többségben vannak, a teljes, tehát a katonai függetlenséget is

intranszigenesen követelik. A probléma tehát zsákutcába került. Bizonyos, hogy a brit katonai megszállás ellen újabb propagandamozgalom indul meg, de biztos vagyok afelől, hogy nem lesz brit kormány, amely engedékenységet fog a kérdésben tanúsítani. És ha az egyiptomi szélsőséges nacionalisták továbbra is vezetői fognak a parlamentben, könnyen odáig fejlődhetnek a dolgok, hogy Egyiptom el fogja veszíteni átmenetileg is azt a nagy függetlenséget, amely fölött most rendelkezik. Mert mi bizony nem tűrhetjük, hogy Egyiptom a zavarok központja legyen.

Ami a mezopotámiai és transjordániai zavarokat illeti, még nem biztos, hogy elfognak-e fajulni. Lehet, hogy csak a beduin törzsek szórványos belőréseiről van szó. Talán vallási fanatizmus, vagy zsákmanýra való óhség motívumai ennek a mozgolódásnak. Avahabiták tudvalevő-

leg az iszlám puritánjai, akik Irák, Szíria és Palesztina mohamedánjaira ugyan olyan gyanakvással tekintenek, min Cromwell mohamedánjai a katolikusokra. Véleményem szerint a mohamedánok többsége bálványimádók, akik eltávolodtak az atyák egyszerű hitétől. Ibn Szaud pedig az iszlám Cromwellje. Tehetséges és jellemes ember, aki egész Arábiát legyőzte. Ha szent háborút hirdetett a cretnak mohamedánok ellen, akkor Anglia nemsokára komoly konfliktusba keveredik, hogy megvédje azokat a területeket, amelyek fölött mandatárius hatalmat gyakorol. Az angol kormány azonban nem akarja hinni, hogy Ibn Szaudnak köze van ezekhez a belőrésekhez. Ha a kormány információi helyesek, akkor néhány tank és repülőgép elintézi az ügyet. Ha azonban hamisan van információ, akkor bizonyára erős expedíciós csapatokat kell küldeni a Keletre.

Görögkatolikus Népszövetség alakul a kultuszjavaslat elleni harc következményeképpen

A görögkatolikus hívek a kolozsvári kongresszuson elhatározták, hogy végig küzdik a kultusz törvényjavaslat elleni harcot

(Cluj-Kolozsvár, március 22. Az Új Kelet tudósítójától.) Az erdélyi görögkatolikus híveknek a kultusz törvényjavaslat elleni kampányának egyik fontos állomása volt a Kolozsváron megtartott proceszó és az ezt követő nagyarányú kongresszus, amely a kultuszjavaslatnak a szentatásban folyó tárgyalását kívánja ilyenformán befolyásolni.

A kormány intézkedései ellenére a görögkatolikus hívek akció-bizottsága elhatározta, hogy a tiltakozó kampányt az összes akadályokon keresztül, végig fogják küzdeni és ezeket a tüntetéseket mindaddig nem fogják beszüntetni, míg a kultusz törvényjavaslatnak a görögkatolikusokra sérelmes pontját nem fogják módosítani.

A mai kongresszusra több, mint 400 görögkatolikus lelkész és 2000-nél több hívő érkezett Kolozsvárra. Délelőtt föltizt órákor a Deák Ferenc-uccai görögkatolikus templomban istentisztelet volt, amelyen dr. Radu Jacob nagyváradi címzetes püspök celebrálta a misét, Rosian István, Brinzea Nicolaie kano-nokokkal, Pop Hodorneu, Lucatiu, Maior Nicolae és Domsa esperesekkel. Istentisztelet után a tömeg átvonult a Főtéren lévő Corso-mozi helyiségébe, ahol kezdetét vette a kongresszus.

Elsőnek dr. Pop Valér, az akció-bizottság elnöke szólalt fel, aki bejelentette, hogy a kongresszusnak célja kiépíteni a görögkatolikusok egységes frontját, az ellene intézett támadások kivédése érdekében. Közölte a kongresszussal, hogy Suciú balázsfalvai érsek Bukarestből áldását küldi a kongresszusra. Dr. Jaga ajánlására Radu Jacob címzetes püspököt választják a kongresszus elnökévé, aki elnöki megnyitóbeszédében kitért arra és hűségre hívta fel a jelenlévőket, majd rámutatott arra, hogy a görögkatolikusok az igazi román nemzeti vallási hívei, hitükért utolsó csepp vérig kell hogy küzdjenek. A hallgatóság percekig tartó óvcaiban részvételt Radu püspököt, aki ezután felszólította dr. Jaga ügyvédet, hogy olvassa fel a kongresszusnak címzett üdvözléseket. Üdvözlések érkeztek a katolikus hölgyek egyesületétől, a görögkatolikus körustől, a nemzeti keresztény egyesülettől. Az üdvözlések felolvasása után megszerkesztették azokat a tavoratokat, amelyeket a kongresszus küld Dolci pápai nunciustnak és amelyben arra kéri a pápai nunciust, hogy juttassa el a kongresszus üdvözlését a pápának is. A kongresszus ezenkívül a régentácsnak és a főpápoknak küldött távirati üdvözlést. A Duca miniszternek küldött távirat felol-

MAGYAR SZINHÁZ

Somogyi Nusi

a budapesti Király-Színház primadonnájának vendégjátéka

Pénteken: Csókos asszony. — Vasárnap este: A legkisebbik Horváth lány. — Hétfőn este: Aranyhattyu.

1928 március 23
országban van tüzel és az idege...
Ruhák
meste-
jabb
ei
Bayvosztályában
enberg
136
146
146
1.2
122
476
vegyek legujabb
oldal)
55
55
55
55
55
55
55
nyttár
oldog-
64
64
64
64
Régi
64
64
64
64
64
64
Keleiben

vasása alkalmával a kongresszus hangozatos abuzusokkal fejezték ki a kormány elleni ellenszenvüket.

Radu elnök püspök ezután dr. Cozma nagyváradi orvosnak adta meg a szót, aki szenvedelmes szónoklatában ostorozta a gyűlöletet, amelyet bizonyos körök szítanak és amely testvérharcot idéz elő a román felekezetek között. Hangsúlyozza, hogy a liberális kormánytól hálátlanul a katolicizmussal szemben olyan eszközöket alkalmazni, amelyek károsak arra a hitre, amely a latin öntudatot elsőnek élesztette fel Romániában. Sincsi, Micu és Petru Maior az első igazi román irodalom történések és a klasszikus román nyelv uttörői is görögkatolikusok voltak. Dr. Cozma beszédét azzal fejezte be, hogy az erdélyi románság eddig nem alkotott két táborát és szomorú, hogy már az egyesülés éveiben testvérharc van keletkezőben Erdély földjén.

Titu Malain, a szamosújvári teológia tanára harca szolítja fel a görögkatolikusokat és kiemeli, hogy meg kell alkotni a katolikus öntudat kemény frontját, amely minden támadást vissza tud verni.

Branzeu Nicolaie Iugosi kanonok javaslatot nyújt be a görögkatolikus népszövetség megalakítására, amely a katolikus öntudatot lesz hivatva őrn tartani. Egy bizottság kiküldését kéri a népszövetség alapszabályinak lefektetésére. A kongresszus a javaslatot nagy lelkesedéssel elfogadja.

Dr. Mircea Pop előterjesztést tesz a határozati javaslat elfogadására, amelyben a kongresszus sajnálkozását fejezi ki, hogy a kultusz törvény miatt harc keletkezett az országban. A kongresszus reméli, hogy a sérelmes javaslatból nem lesz törvény, de viszont biztosítja az egyházvezetőket, hogy a hívek szívével és lélekkel mellettük állanak a küzdelemben.

A kongresszus a határozati javaslatot egyhanguan elfogadta.

Dr. Zacharia Boila a görögkatolikus népszövetség megalakítására vonatkozó javaslat kiegészítésére tesz javaslatot, majd Boila asszony tartott lelkesítő beszédet. Végül Radu Jacobi tartotta meg záróbeszédét, amelyben hangsúlyozta, hogy a görögkatolikusok minden politikától mentesen veszik fel a harcot lelkiismeretük megbolygatói ellen és a harcot, ha kell a görögkatolikus hívek utolsó csepp vérukig is folytatják. A kongresszus ezzel véget ért és a kongresszisták átvonultak a Newyork étterembe, ahol bankett volt.

* Az Uj Kelet nagyváradi fiókiadó-hivatala Str. Aurel Vlaicu 51. (Váin-ház-m és Blum esernyőüzlet, Ezerd-évi-Értéktér 2. (Köröspart) sz. alatt található.

Egyedüli közlekedés

Amerika, Canada, Argentina, Brazília, Uruguay stb. felé

„Saturnia” és „Vulkania”
legnagyobb, leggyorsabb expressz motoros hajók Észak-Amerika szolgálatában és „Martha Washington” Dél-Amerika szolgálatában.

Északamerikába csak 7 nap. Délamerikába csak 9 nap ut az Oceanon át. Az uti költség Bukarestből Newyorkig 100 dollár vízum is beleértve. Uti költség Bukarestből Délamerikába 21/2 angol font, vízum is beleértve.

Határtól kikötőig az ut csak 48 óra. Közben csak 2 határ. Mindennemű felvilágosítást és prospektust díjmentesen adunk.

Cosulich Line
Bucuresi, Calea Grivitei No 181, vagy fiókunk: Cosulich Line, Timisoara, Uri-ut (Str. I. C. Bratianu) 18.

Hirdessen az „Uj Kelet”-ben

Vasárnap d. e. fél 11 óraker matiné előadás keretében bemutatja
Uranla mozgó Patt és Pattachon
közkezdve ma utoljára közkezdve komikusokat a Pelikania kiralya filmben.
Belérődíj lei 15 és lei 20

Paul Wegener szintársulatával Romániába érkezett

(Bucuresi-Bukarest, március 22. Az Uj Kelet tud.) A németországi prózai és film színészet egyik legmarkánsabb és legzeneiálisabb egyénisége, Paul Wegener, aki számtalan filmjében bizonyította be nem mindennapi színészi kvalitásait, európai turnéja során Romániába is ellátogatott. Paul Wegener társulatával együtt egyenesen Berlinből jött és Romániában első ízben Csernovitzban tartott előadást. A társulatot a csernovitzai állomáson egy intellektuekből és művészekből álló csoport fogadta, élükön Victor Jon Popával, a csernovitzai Nemzeti Színház igazgatójával, aki meleg köszöntő beszédében üdvözölte a nagy színészt. Március 21-én este a Nemzeti Színház igazgatósága dísz előadást rendezett Paul Wegener tiszte-

letére, ahol hatalmas közönség gyűlt egybe. Az előadáson Paul Wegenerrel valóssággal megröhaniták autogramokért, aki szeretelméltó mosollyal osztogatta aláírásait. Másnap este lépett fel Paul Wegener szintársulata, az „Éjjeli menedék-hely” előadásával.

Az előadás megkezdése előtt újra Victor Jon-Popa köszöntötte fel Paul Wegenerrel. Csernovitz legválogatottabb közönsége, a diplomáciai kar és a hatóságok vezetői vettek részt az előadáson, kik lelkes ünneplésben részesítették a kivételes művészi produktumot nyújtó berlini színészeket. Csernovitz után Paul Wegener szintársulatával együtt Jasiba megy, majd Románia összes nagyobb városait is sorra fogja látogatni.

Három évre ítélte a kuria a bestiális kolozsvári utcaseprőt

(Cluj-Kolozsvár, március 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Több szürke törvényszéki tárgyalás után került sor Szócs Miklós kolozsvári utcaseprő büntetésében a kuria ítéletének kihirdetésére. A törvényszéki tanács elnöke Petrovan bíró miután maga elé szölitotta a vádlottat, csodálkozva mondtatta:

— Hat maga, hogy kerül ide, ilyen becsuleseteknek kinéző ősz fejjel. Csak nem lopott?

— Nem elnök ur, nem vagyok én lopos, — válaszolta a szelid arcú, egyszerű kinézésű vádlott, akiről a néző nem telerhette fel azt a szörnyű bünt, amelyért az igazságszolgáltatás foruma elé került.

Adja Isten, hogy meghaljak

— Hát mi a vád maga ellen, — kérdezte ismételtén Petrovan elnök, — aki nem tekintette meg Szócs Miklós periratait.

— Elnök ur, bocsánatot kérek, de inkább nem mondok semmit. Megtörtént már régen volt, adja az Isten, hogy meghaljak minél előbb, hogy elfelejtsen.

Közben Petrovan elnök figyelmesen lapozott a periratok között, arcát hirtelen pir borította, felkapta fejét és mintha emberfeletti erővel fojtana el érzéseit, izzó hangon kérdezte a vádlottól:

— Maga, maga Szócs Miklós?

— Igen — volt a válasz és Szócs Miklós lehajtotta a fejét.

— Maga követte el azt a bestiális büncselekményt, maga gyilkolta meg az unokáját?

A vádlott hallgatott.

Petrovan elnök ezután jelt adott a törvényszéki jegyzőnek a periratok felolvasására.

Szócs Miklós büne

... Szócs Miklós 55 éves utcaseprő 1925 őszén bestiális körülmények között erőszakot követett el leányán, Szócs Márián, akinek nem volt bátorsága elmondani édesapja bestiális tettét, mivel ez azzal fenyegette meg, hogy megöli, ha szól valakinek. Szócs Miklós rövid időközben még többször követte el a szörnyű bünt leánya ellen és a következő év tavaszán a büntnek meg volt a következménye. Szócs Máriának egészséges leánygyermek született, kinek apja egy-ber nagyapja volt.

Szócs Miklós lelkiismeretére oly nagy sullyal nehezedett az újszülött, hogy elhatározta a megmérgezését. Marószódát szerzett valahonnan és egy buzaszemnyit begyűmöszt a gyermek szájába. Szócs Miklós borzalmas büntetése után eltávozott a lakásáról, az anya pedig a gyermek velőtrázó sikoltozásaira elő-

sietett és kétségbeesve látta, hogy a két-hetes gyermeknek szájából vér szávárog. Őlbe kapta a csecsemőt és Leuner Fülöp gyermekorvoshoz sietett. Az orvos azonnal megállapította, hogy a gyermek szájában marrószóda által előidézett égési sebek vannak. A gyermek néhány napi vergődés után augusztus 4-ikén meghalt.

Szócs Mária megtette a bünvádi feljelentést apja ellen, fentartva a vádat, hogy édesapja józan és ép elmével vette rá erőszakosan őt a büntre. Elmondotta azt is Szócs Mária, hogy édesapja azzal fenyegette meg, hogy megöli, hogy amikor a gyermek megszületett arra akarta rábírní, hogy gyermekét megfojtsa, végül, hogy egy nagymosás alkalmával édesapja az üzletből hozott marószódából levett egy habszemnyit, melyet az asztalra tett egy szelet papirosra.

Szócs Miklós tagadta, hogy józan volt, amikor leánya ellen követte az erőszakot és azt vallotta, hogy részeg volt akkor is, amidőn a gyermeknek beadta a marószódát amelyről azt hitte, hogy cukorpor.

A törvényszék a vádlott korának előrehaladottságára való tekintettel Szócs Miklóst 3 évi fegyházzal sújtotta, a tábla az ítéletet helybenhagyta, de Szócs Miklós tovább felebbezett a kuriához. A törvényszék Petrovan tanácsa ma délelőtt közölte Szócs Miklóssal, hogy a törvényszék első ítéletét a kuria is helybenhagyta. A három évi fegyházbüntetésből husz hónapot a vizsgálati fogsággal kitöltőnek számítottak.

Butor

vásárlás bizalom dolga

Ha jó butort akar venni, ne sajnálja az utat **Marosvásárhelyre** (Tg.-Mures) és tekintse meg

Székely és Réti

Erdélyrészi Butorgyár Rt, hatalmas raktárait.

Bösendorfer, Stingl, Wirth, Hoffmann

zongora és pianó

gyárak képviselője.

Hitelképes egyéneknek kedvező fizetési feltételek

IRÓK ÉS IRÁSOK Orosz könyvek

Maurice Paleologue: *II. Sándor cár tragikus regénye.* Maurice Paleologue, Franciaországnak a világháboru alatt volt orosz követe, komoly írói névréve tett szert nemrég megjelent memoárjával, amelyeket „A cár országa a nagy háboruban” cím alatt adott ki. Paleologue, aki az orosz életnek egyik legszósabb ismerője, most újabb könyvvel lepte meg az európai irodalmi köröket. Ez alkalommal az ujkori orosz történelem egyik legérdekesebb alakjának, II. Sándor cárnak festi meg tragikus portróját. 1881 március 13-án egész Európát remélttel és iszonyattal töltötte el az a bombamérenylet, amelynek a fenkelt gondolkodásu és eszményi célokért hevű II. Sándor cár áldozatul esett. Senki sem gondolt akkor arra, hogy nem telik belő negyven év és a világ leghatalmasabb autokráciája összeomlik, a Romanov-család tagjait kiirtják a Szent Oroszország a világháboru végéig csöváját dobja Európa és Ázsia népe közé. II. Sándor tragikus uralma mintha előkészítője lett volna ennek a rettenetes katasztrófának s a bombarobbanással, amely a cárt halálra sebezte, a halálharang kondult volna meg a dinasztia feje fölött. A szerencsétlen török háboruval, amely az orosz nemzeti önérzetet végig sértette, a cárizmus ujra fölelevenítette a bizánci gondolatot s konstantinápolyi aspirációt pártfogást biztosítottak a turbulens balkáni népeknek. Ennek a politikának eredménye lett végül az Oroszország összeomlására vezető világháboru. De Sándor cár alatt vált erőteljessé és akcióképesé az a forradalmi szervezkedés, amely lassankint az egész birodalmat aláaknáztta. A nihilizmus nyíltan hadat üzen már a cárizmusnak. A merényletek valóságos epidémiává válnak s a cár uralmának utolsó éveiben a nihilista-és cári-terror küzd egymással a szerencsétlen birodalom ban. A tragikus események közé szövedik II. Sándor cár romantikus szerelmi regénye, az édes Dolgoruky Katalin hercegnővel, akihez ettől fogva rendületlenül ragaszkodik. Attól a pillanattól, hogy a szép hercegnisszony szíve sugallatát követve az övé lesz, a meglehetősen lobbanékony természetű cár nem ismer többé más nőt. De Katalin nélkülözhetetlen lesz ránevezve; közli vele minden gondolatát, magával viszi külföldi utjaira s később morgantikus házasságot is köt vele. A tragikus végű cár regényes életörténetét nagy művészettel és érdekesítő előadással írta meg az orosz viszonyok legkitűnőbb ismerője, Maurice Paleologue.

Lucien Murat herceg: *Nagy Katalin cárnő szerelmi élete.* Az Észak Semiramisának vagy a Rococo Kleopatrájának nevezi Nagy Katalint a világtörténelem. De több ennél, vagy legalább is más meléknevű illik rá jobban. A fölvilágosodás századának Theodorája ő, akinek vírrel és kéjjel kísértő szent Palotájába Voltaire és Diderot bejáratos s akinek szerelmi bájtálat tudós német orvosok keverik. O teremtette meg az új byzantinizmust, amelynek véreskezű autokratái humánus jelszavakkal, fölvilágosodott filozófusok elméleteivel dobálták. Ferje megöletése árán, palotaforradalommal ragadja magához a trónt és a hatalmak miután testét dobta prédátul mindenre elszánt pretóriusainak.

Ragyogó egyéniség volt, esodálatos keveréke a kacér asszonyosságnak és a eslekvő férfiaságnak, a józan tisztánlátásnak és a vad kegyetlenségnek. Született parancsoló, szuggesztió akaratu ernő; modern, nyugati műveltséggel és szilaj, keleti temperamentummal.

Lucien Murat herceg esodálatos színekben izzó miniatűr fest a hatalmas rohadás káprázatos foszforeszkálásáról. Tömör mondatai döbbenetes perspektívákat tárnak az olvasó elé. Szinte úgy érezzük, hogy az egész könyv néhány kísértetes erjú, bővölő ige, ellenállhatatlan hatalmu telemrehívása a multnak a leterített Oroszország vérbefagyott hollétehez.

Megrázó könyv. Minden szavának su-

Péntek, 1928 március 23
Lepriz
lan Ibsen
Tegnap
tiániában,
norvég fő
azelőtt, ez
világot
költő és
seben feje
vései s m
kontemp
sebb tulaj
Tegnap
Színház
dolói, an
maját a
Ibsen írt
az annak
tikát szol
kontemp
annak sok
melőött
emancipá
az első n
alkalmi vis
sok vonak
atítását
meg - m
nézve m
a szociál
vativ tars
A mai
sokkal fo
immár ne
belőli egy
minden k
mák deva
Ibsen Nó
és térbeli
kumentur
annál is
írámiai
munka.
Kétség
Ibsen-dra
aktuális,
rabnak u
jobb. áll
sokkal egy
többi. I
mágán vis
jének hely
deklódés s
tenárium
közönség
Az előa
azon az ü
költő írá
róczy Ali
közéltette
ott, ahol
megkapón
és játéka
emelkedni
biztos és
gyogtatta
mintha ő
Annál ki
hely és vi
Mihályfi
lentétele
lotta hely
lusos volt
Nagy
ből jelent
boróban
— A cig
arak Buda
mű jazz-
tik: Jelen
szövetkez
sag tegna
lett a Vár
szerkeszt
ny” című
budapesti
szállja a
vel hirté
tetésre ké
szatén a
akarnak.
ket. Mint
felvonulni
előadás e
játsszani

Nóra

— Repriz a kolozsvári Magyar Színházban Ibsen Henrik centennáriuma alkalmából —

Tegnap este Osloban, régi nevén Kristiániában, 21 ágyulovás adta hírül a norvég főváros lakóinak, hogy 100 évvel ezelőtt, ezen a napon látta meg a napvilágot Ibsen Henrik, a nagy norvég költő és drámaíró, akinek legfőbb műveiben fejeződtek ki a XIX. század törekvései s mindazok az érzések, amelyek a kontemplatív norvég nép legjellemzősebb tulajdonságai.

Tegnap este a kolozsvári Magyar Színház is Ibsen szellemének akart hódolni, amikor egyik legismertebb drámáját a „Nóra” elevenítette fel, mely Ibsen fiatalkori művei közül való s azt az annak idején forradalmi problematikát szolgáltatta meg, mely leginkább a kontemporán norvég társadalomban és annak sok tekintetben ferde életében teremtődött ki. Bizonyos mértékig a női emancipáció polgári értelmezése a Nóra, az első nő-emancipációs törekvések irodalmi visszhangja, amely ha ma már sok vonatkozásban el is vesztette aktualitását, — mert hiszen az élet nem áll meg — mégis egyes társadalmi rétegekre nézve még ma is érvényesül, különösen a szociálisan gyöngén felelt és konzervatív társadalomra.

A mai Nórák már sokkal távolabbi és sokkal forradalmibb célokért küzdenek s nem már nem a férfi és a nő házasságon belüli egyenranguságáról van szó, hanem minden konvencionális kötelmek és formák devalvációjáról. Ennek ellenére, Ibsen Nórája beállítja a maga időbeli és térbeli síkjába, mint kortörténelmi dokumentum is, nagy értéket képvisel, annál is inkább, mert lélektanilag és drámai hatásban kitűnően felépített munka.

Kétségtelen, hogy akármelyik más Ibsen-dráma sokkal inkább lett volna aktuális, mint a Nóra, de viszont a darabnak népszerűsége sokkal nyilvánvalóbb, átlátszóbb és drámai érvelése sokkal egyszerűbb és megkapóbb, mint a többi Ibsen-dramáké. Mindenestre magán viseli a nagy északi óriás zseniének bélyegét s ezért érthető az az érdeklődés s szeretet, amellyel Ibsen centennáriuma alkalmából a kolozsvári közönség fogadta.

Az előadás sok tekintetben nem állott azon az ünnepi nívón, amelyet a nagy költő iránti hódolat igényelt volna. *Pellegrino* Alice Nórája csak tévovásában közelítette meg a Ibseni elképzelést, míg ott, ahol erőteljesnek, markánsnak és megkapónak kellett volna lennie, hangja és játéka nem tudott a kellő lendületig emelkedni. *Tóth Elek* Helmerje egy biztos és rutinos színész kvalitásait ragyogtatta, bár az utolsó felvonásban, mintha őt is elhagyta volna intuíciója. Annál kitűnőbb játékokat produkált *Réhelly* és viszonylag kis szerepében jó volt *Mihályffy* is. *Szekelyhidi* Adrienne jelentéktelen szerepében ezúttal is megállta helyét. A rendezés kivételesen stílusos volt. (s.)

Nagy tüzvéz Tókióban. Londonból jelentik: Tokió elvárosában, Valabóróban óriási tüzvéz pusztított, melyben 2 halott áldozata van.

A cigányzenészek is tüntetni akarnak Budapesten a „Huzd rá Jonny” című jazz-opera ellen. Budapestről jelentik: Jelentették, hogy a csöcselékekkel szövetkezett budapesti egyetemi ifjúság tegnap este parázs tüntetést rendezett a Városi Színház és a „Népszava” szerkesztősége előtt, a „Huzd rá Jonny” című jazz-opera előadása ellen. A budapesti rendszeg ma este is megszállja a Városi Színház környékét, mivel híre jár, hogy a diákság újabb tüntetésre készül a jazz-opera ellen. Ugyanakkor a cigányzenészek is tüntetni akarnak, mert a jazz elveszi kenyerüket. Mintegy 200 cigányzenész akar felvonulni a Városi Színház elé, ahol az előadás elején magyar nőkat játsznak.

A nemzeti parasztpárt elégtételt kíván a miniszterelnök vádjaiért

— Az Uj Kelet tudósítójának esti telefonjelentése —

(Bucuresti-Bukarest, március 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Bratianu Vintila tegnapi expozéja, amelyről elsőnek számolt be az erdélyi lapok közül az Uj Kelet, óriási feltűnést keltett a főváros összes politikai köreiből. A ma délutáni lapok vezetőhelyen foglalkoznak az expozéval és csodálatosnak tartják azt a hangot, amelyet Bratianu Vintila a nemzeti parasztpárttal szemben használt. Az „Adeverul” úgy tudja, hogy a nemzeti parasztpárt vezetői megfelelő

elégtételt fognak szerezni maguknak azokért a vádakért, amelyek az ország miniszterelnökének szájából méltatlanul érték a pártot.

Ami Bratianu Vintilának ama kijelentését illeti, hogy *Maniu* Gyula demarsot intézett volna hozzá, amelyben a hatalom átadását követelte, a „Politica” tudni véli, hogy Maniu Gyula csupán a régenstanástól kerlte a kormány eltávolítását, de sohasem fordult Bratianu

Vintilához. Ellenben igaz az, hogy az elmúlt héten *Mihai Popovici* kereste fel Bratianu Vintilát, akinek kijelentette, ha a kormány önként átadja a hatalmat, úgy a nemzeti parasztpárt hajlandó bizonyos kérdésekben a kontinuitást biztosítani. Ha azonban a nemzeti parasztpárt a maga erejéből kerül a hatalomra, akkor egyáltalában nem fogja respektálni a liberálisok irányelveit és meglévő berendezkedését.

Két tárguoconai fegyenc fantasztikus vádja egy temesvári ügyvéd ellen

A két fegyenc magára vállalt egy nyolc év előtti gyilkosságot és a felbujtással alaptalanul egy temesvári ügyvédet vádolt meg

(Timisoara-Temesvár, március 22. Az Uj Kelet tud.) Egy páranal érdekességű fegyencbotrány, egy nyolc évvel ezelőtt elkövetett titokzatos rablógyilkosság emlékéit elevenítette fel a temesvári közönségben. 1920-ban történt, hogy *Boteanu* Pompeiu, *Boteanu* Constantin temesvári térparancsnok 21 éves egyetemi hallgató fiát meggyilkolták és holleszt a Bégába dobták. A gyilkosság titokzatos körülmények között történt ugyanis, *Boteanu* utolsó éjszakáján diáktársaival együtt a gyárvarosban mulatott és mikor barátaitól elvált, váratlanul ellélt. Ól nap mulva *Táhegyi* Ferenc temesvári iparos horogászás közben kifogta a fiatal ember hulláját, amelyen súlyos sérülések látszóttak, különösen a fejen és a homlokán. A legnagyobb erővel bevezetett nyomozás arra az eredményre vezetett, hogy a fiatal ember vagy öngyilkosság, vagy véletlen szerencsétlenség áldozata lett.

Nyolc évvel a szerencsétlenség megtörténte után, néhány héttel ezelőtt a tárguoconai fegyház igazgatóságánál jelentkezett egy *Dragoi* Joan nevű fegyenc, aki azt a szenzációs vallomást tette az igazgató előtt, hogy a sóbányában egy *Günther* Gyula nagyváradi illetőségű fegyenc cel került össze, aki elmondta neki, hogy annak idején ő gyilkolta meg Temesváron *Boteanu* ezredes fiát, akit revolverrel lőtt agyon és azután bedobott a Bégába. Az igazgató maga elé rendelte *Günther* is, aki ugyanezt vallotta az igazgató előtt is.

A temesvári vezető-ügyészt értesítették a két fegyenc egybehangzó vallomásáról, aki azonnal táviratilag intézkedett, hogy a két fegyencet Temesvárra szállítsák. *Günther* és *Dragoi* tettei megvalósulva vonatra ültették, azonban *Günther* és *Dragoi* a vonatban, amikor az egy lankás vidéken lefele haladt, szökést kíséreltek meg. Talpig megvasalva, a vonat lépcsőjéhez vonszolták s ki akartak ugrani, azonban az őrök idejekorán észrevették a szökési kísérletet és azt idejekorán megakadályozták.

A két fegyenc a vizsgálóbíró előtt megismételte Targu-Oenán tett vallomását. A szenzációs erejével hatott különösen *Günther* Ferenc vallomása, aki elmesélte, hogy az emlékezetes estén a Bégafelé tartó *Bogdan* Pompeiuhoz csatlakozott, majd revolverével agyonlőtte s holttestét a Bégába dobta. Ugyanezkor *Günther* azt a képtelen kijelentést tette, hogy a gyilkosságot dr. *Brück* Henrik temesvári ügyvéd felbujtására követte el, aki bizonyos politikai okai voltak *Bogdan* Pompeiu megölésére.

A temesvári ügyvéd érthető meglepetéssel vette tudomásul az ellene felhozott súlyos vádakát és azonnal jelentkezett az ügyészhez, ahol kijelentette, hogy szembesíteni óhajtja magát a vádlottal. A szembesítésnél kiderült, hogy *Günther* Ferenc nem is ismeri az ügyvédet, a további vallatás folyamán pedig a fegyencokről kiderült, hogy csak azért találtak ki a gyilkosság és a felbujtás meséjét,

Markoni a drótnélküli távirózás óriási fejlődését jósolja

Nápoly, március 22. Guglielmo Marconi, a drótnélküli táviró felfedezője Nápolyba érkezett, ahol yachtján hosszabb utakat szándékozik tenni, hogy kísérleteit a szabad tengeren folytassa. Angliából való elutazása előtt az „Unitel Press” egyik munkatársát fogadta, aki előtt a drótnélküli távirózásról és a rádió győzelmi útjáról nyilatkozott.

Rövid időn belül — mondotta Marconi — lehetséges lesz ugynevezett „kép és facsimile átviteleket” eszközölni. Kézzel vagy írógéppel írt egész oldalakat pillanatok alatt lehet majd a világ minden részében terjeszteni. A mai drótnélküli távirózás tökéletesítésén is dolgozom és pedig abból a célból, hogy lehetővé váljon egyidőben a több irányban való távirózás.

Meggyőződésem szerint a drótnélküli kapcsolatok hozzá fognak járulni a népek kölcsönös megértéséhez és ezzel lehetővé fognak válni a háborus eshetőségek is. A tökéletesített drótnélküli távirózás lehetővé fogja tenni percenkint ezer szóval a sürgőnyését. Nem hiszem, hogy távol legyen az az idő, amikor fényképeseti uton lehetséges lesz a szavak erejét pillanatok alatt a legnagyobb távolságokra átvinni. Ez az eljárás azt fogja magával hozni, hogy a táviratokat ezentúl nem a szavak mennyisége után fogják számítani, hanem a szöveg négyzetcentiméternyi területe szerint.

Marconi ezután rámutatott arra, hogy ma már nagyon könnyen lehet Európából pillanatok alatt Kanadába, Ausztráliába, Délafrikába és Indiába rádió útján híreket közvetíteni. Ez a közvetítés a 16—34 méternyi hullámhossznak felel meg. Ezeket a hullámokat antennák és reflektorok segítségével egy irány felé koncentrálnak, egy bizonyos pont felé,

hogy Temesvárra toloncolják őket és az uton szökést kíséreljenek meg. A főügyész vizsgálata alapján már annál is inkább lehetetlen elhinni a fegyencnek állításait, mert a régi szerencsétlenség aktáiból kiderült, hogy a meghalt fiatalember hulláján revolverlövésnek semmi nyoma nem volt, hanem csak a fegyenc és társa végül maguk is beismerték, hogy a mese csak trükk volt és ezáltal megszabadulásukat akarták lehetővé tenni.

Érdekes, hogy *Günther* miért éppen *Brück* doktort választotta ki arra, hogy a gyilkossággal kapcsolatba hozza. 1920-ban a fegyenc Temesváron tartózkodott és ott hallotta említeni *Brück* doktor nevét. A sóbányában észbe jutott ez a név és társával együtt elhatározta, hogy a magánvalószínűbbé tétel végett felhasználja a temesvári ügyvéd nevét. A két fegyencet erős fedezet mellett visszazárolták Targu-Oenára.

ellentétben a régi rendszerekkel, amikor ugyanis a leadott hírek minden irányban terjedtek. A rövid hullámhossz körül újabban érdekes megfigyeléseket tettek. Úgy találtak ugyanis, hogy az angol-ausztráliai vonalon a hullámok a reggeli órákban az Atlanti-óceán irányában haladnak, vagyis 5400 kilométerrel hosszabb utat tesznek mint az esti órákban, amikor az óceán felől érkezők.

Ujabb — mondotta Marconi — kísérlet történt arra, hogy a drótnélküli távirózás rendszerét átvigyék a távbeszélésre. Úgy vélem, hogy a közeljövőben föl fogják fedezni bizonyos elektromos hullámoknak az elektromos erőátvitelére való képességét.

Marconi közölte még, hogy az angol kormány legközelebb konferenciát hív egybe az egész világ kiváló rádiószakértőiből.

Anatole France, Rostand, Verlaine, Chopin halhatatlan szelleme fog megszólalni vasárnap, 25-én délután az Építők munkások-Ottthonában megtartandó francia irodalmi délutánon, melyet a Magyar-Arkalmazottak Szövetségének kulturbizottsága rendez. Az előadás d. u. 5 órakor kezdődik. Belépőjegy nincs, műsor megváltása kötelező.

Két hónapi fogházra ítélték *Rupert Rezsőt*. Budapestről jelentik: A budapesti törvényszék a *Rupert*—*Schadl* perben hozott tegnap ítéletet. A bíróság *Rupert* Rezsőt egy rendbeli rágalmaszért két hónapi fogházra és ezer pengőre ítélte el. Az indoklás kiemeli, hogy állításokat kockáztatott meg, amelyek valóság esetén alkalmasak lettek volna arra, hogy a *Schadl* tanácsot közmegegyezésnek tegyék ki. Enyhítő körülménynek vették, hogy a vádlott rendkívül izgatott lelki állapotban tette meg rágalmaszát. Jelentéseit a *Schadl* tanácsról. Súlyosbítnak, hogy a sértő szavakat éppen nemzetgyűlési képviselő és ügyvéd mondotta.

Tavaszi ruhákat olcsón fest, tisztít CZINK, Cluj

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Matton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.
Az Uj Kelet cikkeinek utánonyomását csak a terjesztés megfizetésével engedjük meg.

Tavaszdárás a télutóban

Hogy megcsendült a föld mélyén az élet,
érezem már nagyon
és tavaszváró ütemben ballagok
míg csodálatos fényt vet rám az álom.
Egyszer eljön a tavasz,
s a langyos, igaz márciusi nap
ragyogni és dalolni fog fölöttünk;
akkor vig korzón, szép lányok száján
csiklandozó, vig mosoly nevet majd,
s hevenyén kifeszett virágok illatát
vilánczoni fogja a világ;
akkor melancholiám
s tönkrefüstpült szercezelem is
jeloleva táncos, nőtás énekekben;
akkor köszönve márciusi napnak
felhőket zeng a versek lüktetése
és összeforrok majd szerelmesemmel
és akkor, talán igaz lesz a szívem.

Akkor, lekemről minden rongy lehullott
akkor ó... csupasz-meztelen leszek...
akkor tavasz lesz s jó, igaz meleg...

Barzslav István

FIGYELMEZTETÉS ÁLLAMPOLGÁRSÁGI ÜGYBEN!

A kolozsvári Curtea de Apel mellett működő állampolgársági felebbezési bizottság újabbán a következők ügyében döntött:

Urmacher Josif Romuli, Adolf Jenegri Jacob Silman Fizessanpetru, Moise Lázár, Dávid Löwi, Heinrich Rentman, vad. Hermina Fischer Bistrita, Samuila Wertzberger Chioicis, Josif Österreicher, Ignatz Schweiger, Vilma Weinberger, Lazar Solomon Dej, Samuil Fürst Ilva-Mare, Gustav Rottmayer, Leopoldina Gerő, Isac Eger, vad. Iul Adalbert Schwartz, Mózes Ankrut, Josif Abraham, Bürger Mór, Simon Róza, Nóta Mór Cluj, Maxilian Grosz Huedin, Izidor Tichler Targu-Mures, Eugen Gottlieb, Hater, Dropp Maier Ezra Caseni, Balog Farkas Turda.

Nagy alkotmányváltás küszöbén a Jugoszlávia Belgrádból jelentik a lapok a közeljövőben beálló nagy alkotmányváltásról cikkeznek. Általában rövidesen szabályozni fogják a régenség kérdését, arra az esetre, ha a király külföldön tartózkodik. Ezenfelül módosítani akarják a tartományi önkormányzatokat, végül pedig megkonstruálják a felsőházat.

A marosvásárhelyi görögkeletiek megismerkedtek a görögkatolikusokkal. Marosvásárhelyről jelentik: A marosvásárhelyi görögkeletiek között mozgalom indult meg abban az irányban, hogy a görögkatolikusok észére a vasárnapi ünnep alkalmával keresztüljárás szülő helyébe újat szerezzenek be, valamint a megrongált keresztet és keresztet helyébe újat csináltassanak. A mozgalom, amelynek élén dr. Popescu, dr. Vescan és dr. Baciu Aurél szenátorok, illetve képviselők állnak, jó hatást váltott ki a görögkatolikusok körében, látván, hogy az erdélyi görögkeletiek mellettük vannak.

Leszúrta vetélytársóját. Bukarestből jelentik: Andrei Liza Romanesti községbeli asszony megsejtette, hogy férje Zacharia Maria fiatal leánnyal viszonyt folytat. Elutazást színelte, aztán elrejtőzködött a csűrben és bevarta az estét, amikor férjéhez tényleg el látogatott vetélytársója. Andrei Liza egy éves konyhakéssel megrohanata a leányt, keresztüljárta a nyakát. Pár perc múlva Zacharia Maria elvérzett. A gyilkos asszony elmenekült és a csendőreket még most sem találták meg.

Martocsán János és Lakatos József cigánylegények gyilkolták meg Gottesmannt

A csendőrség reméli, hogy hamarosan kézrekeríti az erdőben bujkáló gyilkosokat

(Szt. István-Szatmár, március 22. Az Uj Kelet tud.) Beszámolt az Uj Kelet arról a háborzongató kegyetlenséggel végrehajtott rablógyilkosságról, amelynek a szatmármegyei Borgó község Gottesmann Ignác nevű zsidó korezmáros volt az áldozata. A szerencsétlen zsidóembert 19-én éjjel ölték meg a gyilkosok, akik az ablakon keresztül hatoltak be Gottesmann házába. Az egyik szobából, mely a zsidó házaspár hálószobája mellett van, Gottesmann gyanus zajt hallott és kilépett. Ekkor a hálószobában egyedül maradt asszony dulakodás zaját hallotta, pár perc múlva pedig, megjelent a szoba ajtajában a több sebből vérző Gottesmann és egyetlen jankiakkal holtan esett össze.

A páratlan vakmerőséggel végrehajtott gyilkosság részleteit, minthogy azt az Uj Kelet már megírta, sikerült rekonstruálni a Szatmárról kiszállt hatóságok nyomozása során. A nagy körültekintéssel folytatott nyomozás során már valószínűvé vált az is, hogy a gyilkosságot a környéken portyázó vándorcigányok követték el. Ma a nyomozás biztos nyomra vezetett, ugyanis a csendőrség megállapította, hogy a gyilkosságot Martocsán János és Lakatos József cigányok követték el, akik jelenleg valószínűleg a környékbeli erdőségeken bujkálnak. A csendőrség teljes apparátussal üldözi a cigányokat. Rejtekhelyük már ismerős a csendőrség előtt, úgyhogy elfogatásuk már csak órák kérdése.

Tizenhárom osztrák turista borzalmas katasztrófája

Satzburg, március 22. A Sombblich területén nagy sikatasztrófa történt, amelynek az eddigi megállapítások szerint 13 áldozata van. Egy 17 személyből álló társaságot elsodort a lavina és a hóba temette. Csak a lavina szélén tartózkodó négy ember menekült meg és ezek vitték el a katasztrófa híreit a legközelebbi menedékházba. Bilgeri csendőrezredes, aki Gastein közelében jelenleg csendőrtanfolyamot tart, rájött valamennyi emberével fölkereskedett, hogy a katasztrófa színhelyére siessen. Ugyanakkor indult a szerencsétlenek megmentésére a hadgasteini és a Zell am see-i mentőexpedíció is, de kevés remény van arra, hogy a szerencsétleneket még életben találják, mert a mentés munkáját rendkívül megnehezíti az, hogy az óriási hóviharban még karhosszúságra sem látni. A turistatársaság valamennyi tagja egy szociáldemokrata tornaegyesület tagjai közül való, csupa fiatal ember, akik nagy szerencsétlenek s a felszerelésük is pompás volt. A katasztrófát valószínűleg az idézte elő, hogy a társaság egyik tagja véletlenül laza hótompra lépett, vagy pedig az erős hófóregteg indította meg a lavinát.

Egy újabb távirat a következőket je-

lenti: A Sombblich területén lejátszódott sikatasztrófáról szóló hírek, sajnos, valószínűleg bizonyultak. A 17 turistából mindössze négy ember menekült meg, de ezek is részben eszméletlenül, kimerülten fekszenek a Természettudományi menedékházban, a Kolm Saigurn mellett.

Az első mentőexpedíció, amely délután Gasteinből elindult, sokat fáradozott azon, hogy a szerencsétlenek nyomára akadjon, azonban minden fáradozás hiábavalónak bizonyult, mert a nagy hófóregteg alatt teljesen lehetetlen az elbújni a nyomait megtalálni.

Az eddigi vizsgálat adatai szerint a 17 emberből álló társaság szombaton indult el Bécstől 6 nappal kirándulásra és ma a kora délelőtti órákban indult el a sombblich menedékházba, azonban az erős szelben és a hófóregtegben eltévedt az utat. Hosszú próbálkozás után tanácskozással gyűltek össze és az okozta vesztüket. A laza hófóregteg ugyanis nem bírta el az egyelőre portosult 17 ember súlyát, megindult lefelé és magával ragadta a turistákat 700 méternyi mélységbe. Négy embernek sikerült kővekbe belekapaszkodni és így megmenekülni, a többi 13 ember megmentésére azonban semmi remény nincs.

A kórházegyesület marosvásárhelyi gyűlése. A zsidó kórházegyesület marosvásárhelyi gyűléséről írott tájékoztatóból sajnálatos technikai tévedés folytán kinaradt, hogy azon résztvevő dr. Weiss Sándor is, a „Keleti Újság” volt főszerkesztője, aki rendkívül határos beszédében főként a kórházak erkölcsi értékeit emelte ki és rámutatott arra, hogy ez az a terep, amelyen valamennyi zsidó erő egymásra találhat.

Nagyarányu fegyvercsempészésre jött rá a londoni rendőrség. Londonból jelentik: A rendőrség nagyarányu fegyvercsempészést fedezett fel, melyre úgy jöttek rá, hogy egy munkás észrevette, hogy egy robogó autóból egy láda zuhant ki, amely tele volt revolverekkel. A rendőrség úgy véli, hogy a fegyvercsempészést egykori irfordalmárok végezték. A fegyvereket Belgrádból, Franciaországból kiránduló-

csónakokon szállították Londonba és onnan Írországra. Az írországi Corkhammajorban szintén nagy fegyverkészletet találtak. A rendőrség a legerélyesebb nyomozást vezette be.

Az amerikai fegyverkezés méretei. Washingtonból jelentik: A képviselőház költségvetési tervezete nagy flotta-beruházásokat foglal magában. Ezenkívül két új kormányozható hadilégelhajó tervezetét is tartalmazza melyek harmadfélszer nagyobbak, mint a losangelesi repülőgépek és maximális hatótávolságuk 11.200 tengeri mérföld. A légelhajó hossza 782, átmérője 182 láb. A légelhajókat sürgős esetekben tengerészcsapatok megerősítésére is felhasználják.

Jelenkezett a párisi rendőrség Savorelli meggyilkolásával gyanúsított olasz munkás. Párisból jelentik: Savorelli meggyilkolásával gyanúsított Bernieri nevű olasz munkás tegnap váratlanul jelentkezett a rendőrségen, kijelentve, hogy a fascista vezér meggyilkolásában teljesen ártatlan s azért menekült el, mert tudta, hogy sokat fogják zaklatni. Vallomásaiban elismeri, hogy ismeri azokat a személyeket, akiknek közül van a gyilkossághoz, ő azonban semmit sem tud róla. Tegnap a rendőrségben konferenciát tartottak s úgy határoztak, hogy Bernieri egyelőre szabadlábon hagyják, mivel az ellene irányuló gyanúkok bizonyosak.

Tüdőbetegek kérjenek ismertető füzetet, a mindenesetben csodálatosan bevált Antiphysin, ártalmilag engedélyezett tüdőbaj elleni gyógyszerrel. Díjmentesen küld az egyedüli készítő: Osváth-gyógyszertár Tg.-Mures.

Hangverseny az Újságródtubban. A Kisebbség Újságrók klubjában ma este tartja meg hangversenyt Székely István operanékes, akinek lírai tenorja pár nappal ezelőtt kellemes meglepetést váltott ki a Román Opera közönségéből. A fiatal operanékes most tért vissza Itáliából és Párisból, ahol a legkiválóbb mestereknél képezette hangját, amelyről az elhunyt Popovici Bayruth igazgató azt állította, hogy magasha ivelő karriert jelent Székely számára. A hangversenyre, amely iránt nagy érdeklődés nyilvánult meg — a klub vezetősége ezután hívja meg tagjait és ezeknek ismerőseit.

Amerikai hírlapíró a kolozsvári törvényszéken. A raketelet mocok morssre lázadási póre, amelyről az Uj Kelet részletesen beszámolt, országsszerre nagy érdeklődést váltott ki a porfolyamán különösen Petrovan tanácselnök magas szintű és kivételes intelligenciával jellemzett porirányítása keltett kellemes feltűnést. A kitűnő erdélyi jogász főm érdeklődést kezele az egyszerű paraszt vádlottakat és ledöntve azt a vádlottakat, amely bírő és vádlott között fennáll közvetlen és egyenes kérdéseivel sikerült a vádlottakat őszinte vallomásra bírni. A tárgyalás iránti érdeklődésre jellemző, hogy a tárgyalást végig hallgatta egy román származású amerikai hírlapíró, aki mint egyik newyorki napilap törvényszéki rovatvezetője, európai tanulmányúton van az ítélet kihirdetése után az amerikai hírlapíró beszélgetést folytatott Petrovan elnökkel, aki előt az általa levezetett tárgyalás magas szintű iránti csodálatát fejezte ki, hangsúlyozva, hogy Petrovan bírő ugyanazt a módszert alkalmazta a raketelet mocok perében, mint akármelyik kiváló amerikai jogász, vagy bírő.

Értesítés

Alulírott désl pénzüntezetek közli t. ügyfeleiket, hogy a betetek után általuk fizetett kamatlatat 1928 Április 1-től 2 (kettő) százalékkal leszállítják.
Banca pentru Agricultură, Industrie și Comerț S. A. (Gikert).
Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. T. Fikja.
Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár R. T. Fikja.
Dej, 1928 március 20.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelb. Rt.

CEUJ, PIATA UNIRII 7. SZÁM
Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár Marosvásárhely és Nagyváradon. — Saját tőkél 85 millió lej.
Affiliált intézetek: Torda-aragos Vármegyei Takarékpénztár r.-t. Tordán, Abáfehervári Gazdasági Bank és Takarékpénztár r.-t. Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár r.-t. Székelyudvarhelyen és Székelyváradon, Szászrévnyvidéki Takarékpénztár és Hitel r.-t. Szászrévnyben és népbank r.-t. B.-hogyadon. — Mindenbankügyletet legalányban végz. — Engedélyezett devizahely. Arvák áral a vagat mellett.
Betéteket elfogad

Péntek, 19
lya, belső iz
és költői me
ban született
is pittoreszk
ban.

Sz. A. Sz
ri Oroszorsz
minisztere,
kötőreiség ve
viddel halál
táit, amelye
tásban is na
vaszával kez
volyszkij, az
ter, első áll
te és 1916-t
kinevezéséve
miniszteri á
követéssel
Hercegovina
Ausztria-Ma
s polsdami
egyezés, az
boru és a
stantinápoly
első fejezete
ben Százón
rajzolja meg
han végzete
a világhábor
szarajevói m
terveit és a
száz beaval
ka” program
netét, Belgi
tést és Ang
kar haditerv
ország és B
ponti hatalm
mónia átny
— tehát a h
ból legizgal
a küzdelem
meghatározó
keresztül az
még előnt
a világhábor
nov igyeksz
tét balkáni
santinápoly
ru kitérésé
dolja meg;
Beihmann-H
Aerenhalt,
hoz ragadta
ség külpolit
A világg
diplomáciai
mör, de ren
sokkal tark
lenésük oly
moár-irodalt
számot az o
deklarációjá
— Százón
Hugo kitűnő
fajdonképen
tudja: „A cár
emű három
a magyar h
dóssal s oly
hogy a „V
már másod

Az itt fel
Uj Kelet k
— A kor
nantul” m
Bukarestből
váltott Cur
nik. Most o
ssak hogy r
eltobozták
szabadjegye

HUSY
cukor,
paprika,
stb. —
Nagyob
Léb

Három zsidó és egy román diákot helyeztek vád alá bukaresti egyetemi zsidóverésért

(Bucuresti-Bukarest, március 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Nem minden napi epilógusa játszódtott le ma a Fundatia Carol épületében történt zsidóveréseknek. Emlékeztet, hogy mintegy tíz nappal ezelőtt a Fundatia Carol elhelyezett jogi fakultás diákjai megkergették és összeverték az első évfolyam

néhány zsidó diákját, azon a címen, hogy Párisban a zsidó diákok állítólag a román diákokat verték meg.

A súlyosan bántalmazott zsidó diákok csupán a kivonult katonaság védelme alatt tudták elhagyni az egyetem épületét. A katonai ügyészség most készült el a vizsgálattal és ennek eredményeképpen

négy diákot helyezett vád alá. A négy diák közül három csodálatosképpen zsidó, akik szenvedő hősei voltak a brutalitásnak. A vád alá helyezett diákok beszédes névsora egyébként a következő: Kohn József (aki erdélyi illetőségű), Braunstein Pál, Frodis Meise és Albescu Nicolaie.

Az új lakástörvényjavaslat teljes szövege

A fővárosi lapok szerint a javaslat nem védi meg a bérlők érdekeit, mert május 1-én majdnem minden lakás felszabadul

— Az Uj Kelet tudósítójának esti telefonjelentése —

(Bucuresti-Bukarest, március 22. Az Uj Kelet tud.) Hosszu hónapok vajdása után ma délben vegre előlt a lakástörvény ügye. A háztulajdonosok és a lakbérlők számtalan intervenciója és memorandum után a kormány által összeállított bizottság heteken keresztül tanulmányozta a kérdést, míg meghozta határozatát, amelyet a ma deli minisztertanács ratifikált.

A végleges határozat szerint mindazon lakások bérlete, melyeknek évi bére a csatolt területtel 1914-ben, a régi törvényben 1916-ban legfeljebb 1200 arany lej (illetve arany korona) volt, egy évre meghosszabbították. E lakásoknál az évi házbér a háboru kitérőse előtti bérnek 32-szeresére emelhető.

A többi lakások szabad forgalom tárgyává tételtek. A megállapított időpontban lejáru szerződések nem nyerne meg hosszabbítást. A függő kilakoltatási ítéletek végrehajthatók. A bérlet a törvény kihirdetése után 10 napon belül kifizetendő. Közlésviselőkre nem vonatkozik a határozat, mert a Cudalbu-féle törvény azokra még egy évig amugyis érvényben van.

Lapedatu kultuszminiszter beszámolt a minisztertanácsnak a kultuszreform szenátusi vilájáról és az esetleges módosításokról.

Elhatározta a minisztertanács, hogy a kamarában ma felolvassák Titulescu jelentéseit a külügyi helyzetről.

A minisztertanács ezzel véget ért. A lakáskérdésben egyébként a kormány a következő törvényjavaslatot terjeszti a parlament elé:

1. Az 1927. évi április 16-i törvény 5-ik szakaszának utolsó bekezdésében megállapított lakbérleti szerződések egy évre, vagyis 1929 április végéig meghosszabbítottak.

2. Kivétel képeznek a következő bér szerződések:

A) Az 1928 március 20-ig hozott jogerős kilakoltatási határozatok, amelyeket az 1927 áprilisi törvény 36. szakasza alapján hoztak.

B) Az olyan lakbérleti szerződések, amelyeknek lejárt március 20-a előtt előre megállapított időben lett bérbeadó és bérlő között leszegezve, amelyek tehát az általános magánjog hatálya alá esnek.

C) Azok a bér szerződések, amelyeknél az évi bér a háboru kitérősenek évében több volt, mint 1200 lej.

3. A kalkuláció alapján a regátra 1916, a csatolt területekre 1914. Amennyiben a szabadonforgó lakás (ingatlan) akkor nem volt bérbeadva, úgy az ugyanazon helységben levő hasonló helyiségekre annak idején szokásos házbér állapítandó meg bizottságilag. A lej egyenlő a koronával, a rubel 2.50.

4. A meghosszabbítás alá kerülő lakások bére a háboru előtti bér 32-szerese lesz.

5. A bér a szerződésekben megállapított időpontokban fizetendő. Az április

—októberi félvé bére április 20-ig ki egyenlítendő.

6. Az a lakó, aki a jelen törvényben megállapított kedvezményt igénybe akarja venni, köteles azt a törvény kihirdetése után legkésőbb 10 napon belül a háztulajdonos tudomására hozni.

Ellenkező esetben elcsik a törvénynyújtotta kedvezménytől.

7. Az 1927 áprilisi törvény dispoziciói érvényben maradnak, kivéve azokat, melyeknél jelen törvény rendelkezései elentétesek.

Bukarestben a delutáni órákban vált ismeretessé a minisztertanács határozata. Az esti lapok általában nincsenek megjelentek a döntéssel és azt írják, hogy az új rendelkezés egyáltalán nem nyújt védelmet a bérlőknek, mert május 1-én majdnem minden lakás felszabadul. A minisztertanácsnak a lakásügyben hozott mai határozatára vonatkozólag illetékes helyen hangsúlyozzák, hogy ez a legutolsó meghosszabbítás. Jövő tavasszal a teljesen szabad lakásforgalom helyre fog állani.

„A letartóztatott kommunisták maguk provokálták megveretésüket“

— mondja Puticiu Traian nagyváradai rendőrprefektus —

A nagyváradai újságírók engedélyt kaptak a letartóztatottak meglátogatására

(Oradea-Nagyvárad, március 22. Az Uj Kelet tud.) A letartóztatásban levő kommunista vádlottak ügyében a nyomozást meg mindig folytatja a nagyváradai rendőrség. A nyomozás valóságban a pénteki napon be is fejeződik. Csütörtök délelőtt a rendőrségi lapudósok között Puticiu Traian rendőrprefektussal, hogy a bukaresti és kolozsvári lapok arról írják, hogy a letartóztatottakat kizárják. A rendőrprefektus a váradai újságíróknak kijelentette, hogy a kizáráról szóló közlemények nem felelnek meg a valóságnak. Ha történtek is verések, ezt maguk a letartóztatottak provokálták ki, mert volt olyan is a letartóztatottak között, aki a letartóztatáskor székelt emelt a delektivekre.

Máté különben a háromnapos letartóztatása óta éhségsztrájkot folytat.

A másik letartóztatott, akit az újságírók meglátogattak, Torday Győző, akitnek Komlos nevre kiállított igazolványa is van. Torday a nyomozás adatai szerint 10 évi fogházra volt ítélve és annak idején megszökött a fegyházból. Az újságírók kérdésre elmondta, hogy letartóztatásakor a talpát ütötték. Torday lábán különben cipő volt. Torday az újságíróknak azt is kijelentette, hogy csak a letartóztatáskor ütötték, de miután látta, hogy a sejtrendszernek nyomára jött a rendőrség, mindent bevallott és így többé nem bántalmazták.

A harmadik letartóztatott Csizmadia, aki szintén ült már kommunista propagandáért fegyházban, ahonnan megszökött. Szökése után in contumaciam 5 évi fegyházra ítélte a Hadbírószék. Csizmadia elmondta, hogy ez egyik delektív többször arcul ütötte, de erősebben nem bántalmazták.

A letartóztatottak közül többen éhségsztrájkot kezdtek és így várják további sorsukat.

A delután folyamán arról értesültünk, hogy Nagy Dániel, a nagyváradai pincérszakszervezet elnökét a rendőrség szabad lábra helyezte. Nagy Dániel kijelentette az újságíróknak, hogy őt megfelelő bánásmódban részesítették a rendőrségen.

Corso filmszínház
Csak még ma mutatja be a tegujabb amerikai
Sikoly az éjben
Rin-Tin-Tin filmet Monopol Ujpa
Szombaton premier: **Josephine Baker**

lya belső izzása van. Költői elgondolás és költői megérzés legszerencsésebb óráiban született műve, tömör veretű és mégis pittoreszk, gazdag, lendületes stílusban.

Sz. A. Szazónov: *Végzetes évek*. A cári Oroszország nemrég elhunyt külügyminisztere, aki majdnem a forradalom kitöréséig vezette az orosz külügyeket, röviddel halála előtt tette közzé emlékiratait, amelyek most láttak magyar fordításban is napvilágot. Szazónov 1909 tavaszával kezdte emlékiratait, mikor Izvolszkij, az akkori orosz külügyminiszter, első államtitkáruul maga mellé vette és 1916-tal, Stürmer miniszterelnöki kinevezésével fejezi be, amikor külügyminiszteri állását a londoni orosz nagykövetséggel kellett fölcsérlnie. Bosznia-Herzegovina annexiója — „az első szög Ausztria-Magyarország koporsójában” — a polsdami találkozó, a marokkói meg egyezés, az első és második Balkán-háború és a német katonai misszó Konstantinápolyban, teszik az Emlékiratok első fejezeteinek főbb tartalmát, amelyekben Szazónov annak az Európának képét rajzolja meg, amely kikerülhetetlenül rohan végeze felé. A többi fejezetek már a világháboru Európáját elvenitik meg, a szerajevói merényletet, Ausztria Balkáni terveit és a szerb ultimátumot, Oroszország beavatkozását, a német „világpolitika” programját és Németország hadüzenetét, Belgium semlegességének megsértését és Anglia föllépését, a berlini vezérkar haditervét és a marnei csatát, Törökország és Bulgária csatlakozását a központi hatalmakhoz, Olaszország és Románia átnyergetését az entente oldalára, — tehát a háborunak politikai szempontból legizgalmasabb első két évét, amely a küzdelem stratégiai kimenetelét is előre meghatározta. Vörös fonálként húzódik keresztül az Emlékiratok lapjain a mind máig elődöntetlen kérdés, ki volt a bűnös a világhatalmasztrófa előidézésében. Szazónov igyekszik tisztára mosni lelkiismeretét balkáni pánszláv politikája és konstantinápolyi aspirációi miatt és a háboru kitérőseért a központi hatalmakat vádolja meg; de nem Vilmos császárt és Bethmann-Hollagek, hanem kizárólag Aerenhalt, aki 1914-ben teljesen magához ragadta, szerinte, a harmas szövetség külpolitikájának irányítását.

A világgégés végzetes eseményeinek diplomáciai hátterét az Emlékiratok tömör, de rendkívül élvezetes és intimitásokkal tarkított stílusban festik; megjelenésük oly eseménye a politikai memoár-irodalomnak, amely méltán tart számot az olvasóközönség legnagyobb érdeklődésére.

Szazónov memoárja, amely a Gellért Hugó kitűnő fordításában jelent meg, tulajdonképpen pendantja Maurice Paléologue: „A cár országa a nagy háboruban” című háromkötetes könyvének, amelyek a magyar közönség olyan lázas érdeklődéssel s olyan gyorsan kapkodott szék, hogy a „Végzetes évek”-kel egyidőben már második kiadása is megjelenik.

Az új felsorolt könyvek kaphatók az Uj Kelet könyvtárában.

— A kormány bevonta a betiltott „Cuvantul” munkatársainak szabadjegyét. Bukarestből jelentik: A nyolc napra betiltolt Cuvantul holnap újból megjelenik. Most derült ki, hogy a lapot nemcsak hogy nyolc napra betiltották, hanem elkobozták a lap munkatársainak vasúti szabadjegyét is.

Husvétii fűszerárak
— cukor, kávé, franc-kávé, bors, paprika, ecetsav, cocusvaj, szilva stb. — továbbá narancs és citrom. Nagyobb mennyiségben szállít.
Léb Fivérek, Cluj
Telefon 4-71.

Londonba és oroszországi Cirk nagy fegyver- és rendőrség a leg- vezette be.
erkezés mére- nik: A képvis- vezete nagy- tal magában, nyozható hadi- ryalmazza me- rttalbak, mint a és maximális negri mértőid, ünnerője 182- es esetekben s rösítésére is fel- rendőrségen a gyanasított- elentik: Savo- anusított Ber- tegnap várta- segen, kijelent- meggyilkolási- ort menekült el, ogják zaklatni, egy ismeri azo- k közül van a semmit sem- őrségen konfe- tároztak, hogy- ábon hagyják, yanuokok há- ismertető csodásan he- ag engedé- gyógyszerről, edüli készítő: Mures.
egirőltubbant, klubjában ma- nyét Székely k hrui tenorja es meglepetest közönségéből ost tért vissza a legkiválóbb ngját, amely- Bayruth igaz- nagasha ivelő nara. A hang- nagy érdek- klub vezető- it és ezeknek kolozsvári meocok mon- őj az Uj Ke- országszer- ki a pör for- an tanácsel- eles intelligen- ása kellett ő erdélyi jo- te az egy- ledöntve bíró és vád- den és egye- a vádlottakat a tárgyalás zó, hogy a egy román lapíró, aki lap törvény- el tanulmány lése után az etést folytá- előtt az ál- agas nivóla hangsúlyoz- gyanazt a ícefeji mó- elvik kiváló
ek közlők tek után ál- 1928 áriflis eszállítják.
Industrie
és Híet-
Takarék-

A marosvásárhelyi adókövetőbizottság egyik tagja inzultálta a bizottság elnökét

Rozsnyai nyugalmazott őrnagy az adófizető polgárok védelmében inzultálta a kincstár megbízottját

(Targumures-Marosvásárhely, március 22. Az Uj Kelet tud.) Ma délelőtti kinos botrány játszódott le a városházán működő hármas számú adóbizottságnál. Rozsnyai József nyugalmazott őrnagy, az adókövető bizottságnak a város részéről delegált tagja tette meg inzultálta Székely Jánost, a bizottság elnökét. Ugyanis Székely, mint a kincstár megbízottja, az adóalapot mindig emelni igyekezett, míg Rozsnyai, mint a városi polgárság delegáltja, tiltakozott az emelések ellen és azon volt, hogy az adót mindig az adóalany teljesítő képességéhez mérten róják ki.

Csütörtök délelőtti is így történt. Egy

adózó polgárnak Székely emelni akarta az adóját, míg Rozsnyai, valamint a bizottság harmadik tagja, Poru János a leszállítás mellett voltak. Ebből nézeteltérés támadt Székely és Rozsnyai között. Székely a vita során sértő kifejezést tett Rozsnyaira, aki erre felugrott és tette meg inzultálta Székelyt. Nyomban ott is hagyta a bizottsági ülést és Bernády György dr. polgármesterhez ment, akinek jelentést tett az esetről. Székely János az incidensről a pénzügyi adminisztrátornak számolt be. Az eset, amely hivatalos személyek között hivatali helyiségben játszódott le, kinos feltűnést keltett város-szerte.

Csicserin külügyi népbiztos kategórikusan kijelentette, hogy Baldwin akadályozta meg a Zinovjev-levél hamisítvány voltának beigazolását

London, március 22. Csicserin orosz külügyi népbiztos a külföldi sajtó képviselői előtt nyilatkozatot tett az angol alsóházban elhangzott Zinovjev-vitával kapcsolatban. Csicserin kijelentette, hogy teljesen valótlan az, amit Baldwin miniszterelnök a Litvinov és Csicserin-jéle nyilatkozatairól mondott. Elsősorban valótlan az, hogy Baldwin egy hónapot várt a Zinovjev-levél megjelenése után és csak akkor jelentette ki, hogy a levél eredetije megsemmisült. Ezzel szemben tény az, hogy Gregory angol államtitkár 1924 októberében megküldte a jegyzéket a Zinovjev-levél másolatával együtt Rakovszki akkori londoni szovjet-követségnek, ki mindjárt válaszolt és hamisítványnak jelentette ki a levelet, sőt választott-bírságot is felajánlott az ügy tisztázására, amit az angol kormány visszautasított. Így tehát az angol kormány tette lehetett lenné a hamisítás felderítését.

Albert Thomas németbarát előadást tartott Berlinben

Német-francia közeledés a demokrácia és szociális igazság alapján

(Berlin, márc. 22. Az Uj Kelet tud.) A nemzetek kibékülésének egyik látványos intézménye a Carnegie-társaság felállítása. A nagy amerikai emberbarát tudvalevőleg alapítványt tett abból a célból, hogy a kultúrmentes tudósai és politikusai mindenütt, ahol arra alkalom adódik, tartsanak felvilágosító és főleg világbékétől átitatott felolvasásokat. Berlinben ezt a missziót most Albert Thomas, a Népszövetség mellett működő genfi nemzetközi munkahivatal igazgatója és volt francia miniszter teljesíti.

Albert Thomas tegnap két felolvasást tartott a berlini politikai főiskola dísztermében. Itt dr. Stresemann külügy-miniszter időközben Thomast, aki de Marguerite francia követ társaságában jelent meg. A terem zsúfolásig megtelt a német politikai, tudományos és művészeti élet kimagasló reprezentánsaival.

A vendég Albert Thomas „Németország egy francia barátja szemében” címmel tartotta meg előadását. Németül, de franciás akcentussal beszélt! Ezáltal saját politikai fejlődését ismertette, hogy azon át mutassa meg, milyen szellemnek kell uralkodnia egy a

francia, mint a német népben, hogy a két nemzet között őszinte kapcsolatok álljanak helyre.

Elmondotta hogy Páris mellett egy kis faluban született. Apja katona volt. Ő maga vissza tud emlékezni azokra az időkre, amikor 1870-ben a németek Páriszt megszállták. Ő maga a revans eszmekörébe nnevelkedett. Azonban emellett a francia forradalom hagyományai voltak legmélyebb élményei a gyermekkorából. Az ügyvédek

— Millerand, Poincaré, Barthou-köz-társasága a professorok — Herriot, Bium és maga Albert Thomas — köz-társaságává toldott át. Ezekben az években hosszú tanulmányok és elmélyedések után, szociáldemokratává vált. Akkor már szenvedélyesen követelte a német-francia közeledést és pedig a demokrácia és a szociális igazság alapján. Gyakran jött Németország-ban, ahol sok barátot szerzett magának. 1906-ban a német követ Radonim herceget, Jaurést és őt magát le akarta tartóztatni a vasúti kocsiban, mert Berlinben beszélni akartak az Algeiras konferenciáról. 1912-ben megtiltották neki, hogy franciául beszéljen, azért, mert az olasz-török háború ellen tiltá-

Az Uj Kelet második „Ez történt” pályázata

Legtöbb olvasónknak még bizonyára élénk emlékezetében van az a páratlanul népszerű rovat, amely néhány évvel ezelőtt „Ez történt” cím alatt jelent meg hónapokon keresztül az Uj Kelet hasábjain. A derű, a jókedv és finom eszrit rovata volt az „Ez történt”, üdítő oázis a napi szenzációk fásztó sivatagában. A rovatnak az is különös népszerűséget adott, hogy azt maga a közönség írta.

Szerkesztőségünk engedve az olvasók köréből egyre sürűben megnyilatkozó óhajnak, elhatározta, hogy ismét megindítja az „Ez történt” rovatot, mégpedig lényegesen kibővített keretek között. Alábbiakban meghirdetjük

második „Ez történt” pályázatunkat

Az „Ez történt” műfajt ez alkalommal három csoportra osztjuk és pályázatot hirdetünk:

1. A legjobb történelmi anekdotára,
2. a legjobb zsidó adomára,
3. a legjobb aktuális viccre.

Tájékoztatásul a következőket közöljük:

1. A történelmi anekdota lehet zsidó, vagy általános vonatkozású. Idő tartoznak a nagy emberekről rabbikról, tudósokról, írókról, politikusokról és hadvezérekről feljegyzett mulatságos és jellemző történetek. Természetesen csak olyan anekdota jöhet számításba (és ez vonatkozik a többi pályázati pontokra is) amelyek vagy egyáltalán nem isméttek, vagy feldolgozásuk eredeti formája révén érdemlik meg a közlést. Egy egy anekdota terjedelme nem haladhatja meg a 35—40 sort.

2. Zsidó adoma alatt nem a szokásos, triviális értelemben vett zsidó viccet értük, amely rendszerint sérti minden önértetes zsidó ember jóízletét. Az igazi zsidó humort akarjuk megszólaltatni ebben a rovatban és csak olyan adomákat fogadjunk el, amelyek valamilyen formában jellemzők a specális zsidó gondolkodásmódra, a zsidó néplelekre, vagy bizonyos sohasem tagadott zsidó hibákra és félszűzsegekre. Egy-egy adoma terjedelme legfeljebb 20—25 sor lehet.

3. Az aktuális vicc valamely általános jelentőségű kül-, vagy belföldi eseményre kell, hogy vonatkozzék. E csoportban pályázni lehet olyan viccekkel is, amelyek külföldi idegen nyelvű lapokban látnak napvilágot, mely esetben természetesen a forrást is meg kell jelölni. Egy-egy vicc terjedelme 15—20 sor lehet.

Pályadíjaink a következők:

Első díjak:

1. A legjobb történelmi anekdotát 5000 (ötezer) lejellel,
2. A legjobb zsidó adomát 3000 (háromezer) lejellel,
3. A legjobb aktuális viccet 2000 (kétezer) lejellel jutalmazzuk.

Második díjak:

Minden csoport második legjobb beküldője egy évig ingyen kapja az Uj Keletet.

Harmadik díjak:

10—10 válogatott könyv.

A pályadíjakat egy pártatlan zsűri fogja megítélni, amelyben a szerkesztőség és az olvasó közönség paritásos alapon lesz képviselve. A pályázatokat az Uj Kelet szerkesztőjéhez „Ez történt” jelzéssel kell címezni.

kozott. 1913-ban a német szociáldemokratákkal együtt manifesztumot akart aláírni. A manifesztum a hadiköltségek megszavazása ellen protestált. Jaurésvel együtt a népek közötti békebírság intézményét propagálta. A javaslat szerint a bíróság minden háború esetén megállapította volna, ki

volt a támadó és ki a támadott. Ma ugyan ezeket a kérdéseket tették diskursív tárgyává Genfben. Ime — mondotta — az akkori francia és német szociálisták programja ma a népszövetségnek a programjává vált.

Thomas Albert haligatosága lelkes óvációkat rendezett.

A marosvásárhelyi görögkatolikus processió ügye szerepelt a kamara napirendjén

Bucuresti-Bukarest, március 22. A kamara ülést Simionescu Barlad alelnök 3 órakor nyitja meg és közli, hogy a napirend megváltoztatásával a jövő csütörtökön lesznek az interpellációk beterjeszthetők.

Fildermann tiltakozik a házszabályok ilyen megszűzése ellen.

Grigore Constantinescu erdőt és legelőt kér a parasztságnak, mert a nornák táplálék hiányában elpusztulnak.

Argetoianu miniszter megnyugtató választ ad.

Scupiarschi energikus intézkedéseket követel a fertőző betegségek ellen.

Pordea a marosvásárhelyi görögkatolikus körmeneten történt incidensről beszél és egyháza nevében kéri a kormányt, tegyen sürgős intézkedéseket a bűnösökkel szemben.

Duca miniszter nagyon sajnálatosnak mondja az incidensét. Konstatálja, hogy Suciu metropolita sem tartotta szükségesnek a processiókat a kultuszreform vitája alatt és ilyen értelemben kapnak a hatóságok is utasítást. A vizsgálat megindult. A kormány óhaja, hogy a kultusz törvénnyel kapcsolatban kibékítő megoldást találjanak, nem engedhetjük meg azonban, hogy akkor, amikor maga az

egyházfej elrendeli, hogy ne tartsanak processiókat, bizonyos elemek egyházi ürüggék alatt más célokkal manifesztációkat rendezzenek.

Pordea hangsúlyozza, hogy nem áll szándékában a manifesztációkat támogatni, de mint az egyesült egyház hívő, feljogosítva értezte magát vallása védelmében felszólalni.

Duca. Nem is kételkedem Pordea hit-hűségében.

Dr. Lupu beterjeszti a szövetségi törvényjavaslatot.

Grigorescu a hadügyminisztertől kéri, hogy Konstanzban a modern követelményeknek megfelelő tengerészeti iskolát állítsanak fel.

Ezután áttértek a napirendre és folytatták a középiskolai reform vitáját.

Leonte Moldoveanu az első szónok, aki különböző megjegyzéseket tesz a kereskedelmi szakoktatásra, majd rámutat a javaslat egyes hiányaira.

— Nagy bérharcok Svédországban. Stockholmhol jelentik: Svédországban elegendő ismeretlen méretekben óriási bérharcok vannak, amelyek egyre jobban terjednek. Jelenleg 70 ezer munkás áll sztrájkban különböző iparágakban.

Mindenki
kóstolja meg
Dreher
HAGGENMACHER
tavaszi
söreit!

Péntek, 1928
révén
14 kö
kony
egész
arany
kil
és a re
L. H
A mai
Anna V
abhoz,
egytem
tel ter
össze
és okos
vált k
A kis
Román
litási
désse
A T
April
A Lát
Világa
350 old
Egyelő
társas
tem s
oldal.)
Fotó e
Lib
zestá
előtt
telke
Név:
Fogl
Pont
Kelt
Ha c
sek l
*Nem
— Március
könyv lezárás
tük már, hogy
jemet főiroda
lezárását ma
meg. A megke
jegyzések csa
jubileumi díj
március 30-ig
irodájához elj
részletet. A K
daja március
közölni Jeruz
dó testület t
vét, akik még
a zsidó nemz
vebe. Csak a
ján küldhet tá
Jeruzsálemmel
bevezetés irán
— Tűzkata
házban. Newy
ban vasárnap
ladi és perce
kórház felső
beteget ápolt
borították a
uton a menel
volt. A tüzolt
pogyvákat f

WELLS AJÁNDÉKA

révén megjelenő Pantheon Reprezentatív sorozatának,
14 kötet, teljes szöveg, hófehér, finom vékony papíron, kötetenként füzve 45 lei,
 egész vászonra **kötve 70 lei**
aranyozással kiküldését megkezdjük

és a rendelések beérkezésének sorrendjében expediáljuk:

- 1. ANNA VERONIKA** (265 oldal) | **2. ISTENER ELEDULE** (265 oldal)
- A mai lányok legnagyobb problémája. Anna Veronika nem akar férjhez menni ahhoz, akit nem szeret. Beiratkozik az egyetemre, biológiát tanul, független életet teremt magának. Két generáció csap össze a könyvben. És végül győz a bátor és okos diákasszony, aki a szíve hitvesét követi és megszerzi magának az igazi boldogságot.
- Fantasztikus mese a kicsinyek és a nagyok örök harcáról, az emberiség haladásáról és a tradíciók védelmezéséről. Az Istener Eledule nevű csodaszar óriási embereket, állatokat és növényeket teremt. Ezek az óriások szembeszállnak a kis emberrel egy más, szerintük jobb berendezésű társadalom érdekében. A harc még folyik, mert ennek a harcnak soha sincsen vége!

A kiadó Budapesten az előjegyzési határidőt lezárta. Romániában azonban a hosszú szállítási idő és a nagytömegű szétküldéssel járó torlódás miatt a határidőt **ápr. 8-ig** kitölti

- A TOVÁBBI KÖTETEK MEGJELENÉSI SORRENDEJE:**
- Áprilisban: 3.** Egy Jambor Lélek Története (Kipps) (372 oldal). **4.** A Láthatatlan Ember (240 oldal). **Májusban: 5-6.** William Chissold Világa (Két kötet, 672 oldal). **Juniában: 7.** Mr. Polly Lázadása (kb. 350 oldal). **8.** Amikor az Űstökös eljön (352 oldal). **Júliusban: 9.** Egyelőre... (408 oldal). **10.** Élet és Kalend (256 oldal). **Augusztusban: 11-12.** Tono Bungay (Két kötet 512 oldal). **Szeptemberben: 13.** Mr. Britling (408 oldal). **14.** Csodálatos Történetek (248 oldal). Ezt ingyen kapja, aki a teljes sorozatot átvette. Összesen kb.

4600 oldal

felelős a szöveg pontosan a számtalan felkielentés szerint kitölteni, kivágni és levelezéskor ragasztva, vagy borítékban azonnal beküldeni!

Libraria LEPAGE könyvkereskedés - CLUJ

Megrendelem Wells, Pantheon Reprezentatív Regénysorozatát 14 kötetben, szállítási havi kötetenként. Postaköltség kötetenként előfizetve 15 lei, utánavétel 26 lei. Ingyen kapom a 14-ik kötetet 13 kötet átvételkor. Az összeget füzve 105 lei, kötve 155 lei havonként előre beküldöm. (A köteteket füzve 116 lei, kötve 166 lei havonként körem utánvenni).

Név: _____

Foglalkozás: _____

Pontos cím: _____

Kelt _____ beküldtem _____ Leit.

Ha csak egyes köteteket kér, tessék feltüntetni sorszámaikat itt jelezni!

*Nem megfelelő törlesztés. Előfizetés csakis porlóval együtt érvényes.

— Március 31. a jubileumi aranykönyv lezárásának utolsó napja. Közöltük már, hogy a jeruzsálemi Keren Kajemet főiroda a jubileumi aranykönyv lezárását március 31-én állapította meg. A megkezdett aranykönyvi bejegyzések csak akkor kerülhetnek be jubileumi díszkötetbe, ha legkésőbb március 30-ig a Keren Kajemet cluj-i irodájához eljuttatják a még hatralevő részletet. A Keren Kajemet központi irodája március 30-án táviratilag fogja közölni Jeruzsálemmel azoknak a zsidó testülteknek és személyeknek nevét, akik még ennek alapján bekerülnek a zsidó nemzet jubileumi aranykönyvébe. Csak a beküldött összegek alapján küldhet táviratot a kolozsvári iroda Jeruzsálemnek az aranykönyvbe való bevezetés iránt.

— Tűzkatasztrófia egy amerikai kórházban. Newyorkból jelentik: Albanyban vasárnap a kórház tetőzete kigyulladt és percek alatt lángborult a kórház felső emelete is, ahol kétszáz beteget ápoltak. A lépcsőket teljesen elborították a lángok, úgyhogy ezen az úton a menekülés teljesen lehetetlen volt. A tűzoltók ezért lenn hatalmas ponyvákat feszítettek ki és az ápoltk

ezekbe dobálták le az ablakokból a magukkal tehetetlen betegeket. Valamennyi beteget sikerült megmenteni, kivéve egy asszonyt, aki a ponyva mellé esett és súlyos sérüléseket szenvedett.

— Szülők! -- kik gyermekeiknek megfelelő életpályát akarnak biztosítani, forduljanak bizalommal a cluj-i Pályaválasztási tanácsadóhoz, mely intézmény nyugati, modern rendszer alapján a gyerekeket orvosi és alkalmassági vizsgálatnak veti alá s ennek figyelembevételével adja meg szakszerű tanácsát a gyerek pályaválasztását illetőleg. Sőt a választott szakmában a gyereket el is helyezi A Pályaválasztási tanácsadó szociális intézmény mely mindenkinek ingyenesen áll rendelkezésére a hivatalos órák alatt: szerdán d. u. 3-6-ig és vasárnap d. e. 8-10-ig Str. Paris (Pap-u.) 36. alatt. (Telefon 6-74.)

Gummi-bélyegző

24 óra alatt készül, cégbélyegző párnával 100 lei. Mindentéle nyomtatványt a legolcsóbb árban készítünk. — KATZ nyomda és bélyegzőgyár, Cluj, Str. Regina Maria 37.

— Négyemelet magas máglyán arany koporsóban égették el Kambodzsa királyát. Párisból jelentik: Kambodzsa indokínai francia tartomány fővárosában Pnom-Pében a minap égették el ünnepélyes gyászszertartás mellett Kambodzsa néhány nappal ezelőtt elhunyt uralkodójának, Sziszovat királynak holttestét. A gyászszertartáson a francia hatóságok képviselői és az európai lakosság is részt vett. A négyemelet magasú máglyát, amelynek tetejében arany koporsóban feküdt Sziszovat király holtteste, Kambodzsa új királya, Monivog sajátkezűleg gyújtotta meg. A hatalmas lángokkal lobogó máglyát katonai csapatok vették körül, amelyek a szertartás tartama alatt feszes tisztelgő állásban álltak helyükön. A várost átszelő folyamon állomásozó 4 francia ágyúmaszár sorlúzzal lődolt az elhunyt uralkodó emlékének.

— Nem politikai okokból tartóztatták le a három osztrák állampolgárt. Olasz országban. Klagenfurtból jelentik: Nagy izgalmat keltett itt három klagenfurti lakosnak Olaszországban történt tartóztatása. Az illetők dr. Lansegger ügyvéd, dr. Frelfernigg városi főbíró és felesége. Az a hír volt elterjedve, hogy a három osztrák állampolgárt politikai üldözés következtében tartóztatták le Tarvitzban. A hivatalos olasz jelentés szerint a letartóztatottak autóturán voltak Klagenfurtból Milánóba és hazafelé menet Gorgonzola közelében elközöltek egy férfit Tarvitznál a csendőrség feltartóztatta őket és mindhármukat Milánóba vitte.

— Felnyitották a hullámsírját. Newyorkból jelentik: A február elején elsüllyedt S. 4. tengeralattjárót a napokban kiemelték és a bostoni kikötő dokkjába szállították. A halottak mindegyikén gázmaszkot találtak, azonban sehol sem akadtak semmiéle írásra, amely a feldoklok utolsó perceiről szólna. A halott tengerészeket nagy pompával fogták eltemetni és temetésükön a kormány is képviselteti magát.

— A walesi herceg újra leesett a lováról. Londonból jelentik, hogy a walesi herceg, aki lovasbravúriairól ismeretes, tegnap egy ezredlőversenyen Riseley-ben lovával együtt felbukott és több bukás után elterült a gyeper. Röviddel rá azonban talpra állott és vigan jelentette ki, hogy semmiéle sérülése nem történt. A vakmerő trónörökösnek az angol kormány már több ízben be akarta tiltani a lőversenyeken való részvételt, mert lovasbravúrijaival állandóan veszélyezteti az életét. Valószínűnek látszik, hogy ez a kivánság az újabb baleset alkalmából megint fel fog merülni.

— Négyeszer rálőtt a vizsgálóbíróra egy brailai urinő. Bukarestből jelentik: Tegnap délelőtt 10 órakor belépett Margarit vizsgálóbíró szobájába Dumitrescu kapitány felesége és rövid szóváltás után kezításkájából revolvert rántott elő, amelyből négyeszer rálőtt a vizsgálóbíróra. Egyetlen golyó sem talált. A merényletre az adott okot, hogy Dumitrescuné és a Margarit testvérek között az örökség miatt per folyt, amely a kapitányára nézve kedvezőtlenül végződött.

— A rongyos ember és a császár. Tokióból jelentik: A japán császár és császárnő vidéki kastélyába akart kikocsizni, amikor az uccán egy rongyos férfi ugrott a hintójuk elé. A férfi kezében valami papírdarab volt, amelyet át akart adni a császárnak. A rendőrök azonban megakadályozták ebben a műveletben. A rongyos ember most az indulófélben lévő hintó elé vetette magát kétségbeesésében. A rendőrök erre megragadták és mert olyan izgatottan viselkedett, hogy már merénylőre gyanakodtak berne, megbilincselték és megmotoszták a legközelebbi őrszobájában. Itt aztán kiderült, hogy a rongyos ember egy elbocsátott sörgyári munkás, aki mindössze azért akart rimánkodni a uralkodóhoz, hogy kicsiny állásába juttassa vissza.

Anyák!

engedjétek meg leányaitoknak,

hogy kísérletet tegyenek ezzel az arckrémmel, mert egészen bizonyos, hogy ezzel hamar férjhez fognak menni.

100,000 lej garancia.

100 nőköztül 99-nek nincs rendesen táplált arc bőre. Garantáljuk önnek 100,000 lej erejű, hogy a Tokalon krém olyan speciálisan preparált tápláló anyagokat tartalmaz, amelyek az arc bőrt könnyen felszív. Ezáltal a szűkebb és szöveteknek megfelelő aromát ad; ugyanakkor elűnteti a ráncokat az arcról. A Tokalon Krem elűnteti az arcról az öregség jeleit és az elfogyott arc párnáját tölti vissza. Germaine Lambert asszony, aki Páris mellett, Marseillesben lakik, a következőket írja számunkra:

„Ahoz, hogy egy férfi tetszését megnyerje, egy nőnek tölde és piros arca kell, hogy legyen. Nagyszerű házasságomat csak a Tokalon Kremnek köszönhetem. E krém segítségével nyertem meg egy 1,000 frankos prémiumot.”

Henriette Charelais asszony Montchaninból a következőket írja:

„A Tokalon megfiatalított úgy, hogy amikor a tikörbe nézek, mindig 20 évesnek érzem magam.”

A Tokalon Krem kétféle formában: sűrű és folyékony preparátumban kapható. Mindkét formában a legértékesebb tápláló anyagot tartalmazza. Minden körülmények között garantáljuk önnek a legbiztosabb sikert — ellenkező esetben visszaszolgáltatjuk a pénzt.

Használatok a TOKALON szépségszappant.

JEGYZET. A Tokalon arckrém és szappan minden gyógyszerárban és drogériában kapható. A rendszeres doboz krém ára 80 lej. A nagydoboz krém, mely a rendszeres doboz kétszeresét tartalmazza 120 lej. Egy Tokalon szappan ára 40 lej. Ha valahol nem található, adjon fel rendeléseket a Parfümerie „ELITE”-be BUCUREȘTI cal. Victoriei 39.

— Diákzavargások Lüttichben Brüsszelből jelentik: Pénteken délelőtt a lüttichi egyetemmen plakátokat ragasztottak ki, amelyekben híril adták, hogy Bergstösser tanár előadást tart. Más diákok letépték a plakátokat és az egyetemteren elégették. Erre a szocialista diákok megtámadták a plakátégetőket. A két tábor között összeütközésre került a sor, amelynek csak a rendőrség megjelenése vetett véget.

— Légi forgalom Jugoszlávia, Ausztria, Magyarország, Csehszlovákia és Lengyelország között. Prágából jelentik: Április elején megindul a légi repülőposta forgalom Jugoszlávia Ausztria, Magyarország, Csehszlovákia és Lengyelország között. Naponta páros járatok közlekednek.

— Sven Hedin 2200 kilométeres menetelés után Uruncsiba érkezett. Stockholmából jelentik: Sven Hedin, a kiváló tudós, aki nagyfontosságú expedíciót vezet most Azsia ismeretlen területein, megint hosszú és fáradságos utat tett meg. Sven Hedin ugyanis 2200 kilométeres fáradságos menetelés után expedíciójával Uruncsiba érkezett. Sven Hedin és csapata minden tagja egészséges és friss ambícióval készül átközdeni magát a tudományos vállalkozás további nehézségein.

Közgazdaság

Általános moratóriumot akarnak kérni a bukaresti kereskedő-szervezetek

Utolsó kísérlekként a közterhek azonnali csökkentését és a hitelviszonyok radikális megjavítását fogják sürgetni a kormánynál

(Bucuresti-Bukarest, március 22. Az Uj Kelet tud.) Amíg a kormány sem az adók, sem az egyéb közterhek terén nem hajlandó ilyesmire, hogy az ország gazdasági élete a mai viszonyok és a mai gazdasági politika mellett a legrovidebb időn belül teljes esődbe jut, az egzisztenciális érdekeiben végveszélybe jutott kereskedelmi utolsó kísérletét készült tenni arra, hogy legalább fennmaradását biztosíthassa. A bukaresti Gazdasági Tanács és Kereskedői Szindikátus, amely az ország kereskedelmi szervezeteinek túlnyomó részét tömöríti magában, tegnap délelőtt nagyfontosságú gyűlést tartott, amelyen az egyik felszólaló adalokkal bírta fel a maga szomorú valóságában az ország kereskedelmének kétségbeesett helyzetét.

C. Stefanescu előkelő fővárosi kereskedő összegyűjtötte az egész ország területén megváltott kereskedelmi váltók statisztikáját, a fizetésképtelenségi és csőd-eseleket, a kereskedők eladósodására vonatkozó adatokat, amelyek mind azt bi-

zonyítják, hogy a közönség vásártökepeségének 95 százalékos leromlása, valamint a hitelhiány és a már unalomig se-relmezett egyéb bajok következtében teljes összeomlás fenyegeti a kereskedelmet. Eppen ezért javaslatot tett arra, hogy a kereskedők kérjenek moratóriumot egy a belföldi, mint a külföldi tartozásaikra, azok kivételével tegyenek komoly lépéseket a kormánynál a kereskedelem megmentése érdekében.

A gyűlés ebben az értelemben memorandumot állított össze, amelyben többek között a tulzolt adóterhek csökkentését, az usztoratórvény eltörlését, a fuvardíjak olcsóbbá tételét, a behozatali vámok le-szállítását kéri, azonkívül pedig azt, hogy a kormány haladéktalanul siessen a kereskedelem segítségére jelentős hitel-könnyítésekkel. Ami az általános mora-tóriumot illeti, ebben az ügyben vasár-nap újabb gyűlést tartanak a bukaresti kereskedők.

A franciaországi háborús adósságok rendezése befolyással van a lej stabilitásújára is. Tegnap számunkban közöltük Bratianu Vintila miniszterelnöknek a liberális párt értekezletén tett azon bejelentését, hogy Romániának sikerült megegyezést létesíteni a Franciaországgal szemben fennálló háborús adósságok ügyében. A mai „Viitorul” hangsúlyozza, hogy a Franciaországgal szemben fennálló háborús adósságok rendezése Poincaré előzékenysége folytán történt oly kedvező feltételekkel. Az adósságot 175 millió aranyfranka szállították le 1 milliárd 525 millió aranyfrank helyett. A fizetés 60 éven át fog történni és az első részlet 50 millió lej papírban eszközözendő. Ennek a tartozásnak rendezése nagy befolyással van a valuta stabilizálására is. A lap hangsúlyozza, hogy Bratianu Vintila kijelentései rendkívül fontosak mindazokra nézve, akik ismerik a miniszterelnök tartózkodó magatartását és óvatosságát ilyen kérdésekben.

Megegyezés készül a romániai horganyzott vedergyárak között. A román horganyzott vedergyárak között régi és elég éles árharc folyik amelynek természetes következménye lett az, hogy az árak kisebb mértékben lemorzsolódtak. A konkurrencia küszöbölése érdekében már több ízben tör-

tént kezdeményezés valamilyen megegyezés létrehozására, ezek a tárgyalások azonban mindeddig nem vezettek eredményre. A vasipar többi ágában megtörtént tömörülések most arra indították a vedergyárakat, hogy újra felvegyék az egyezkedési tárgyalásokat. Hír szerint ezuttal komoly közeledés történt az egyes érdekek között és így nagyon valószínű, hogy a vederkartell rövidesen meg fog alakulni.

Hatvanezer lejért árvezetett el az állam egy félmillió aruraktárt. Az állami követelések behajtásáról szóló törvénynek az a szakasza, amely az első helyen betáblázott követelésekkel szemben is elsőbbséget ad a kincstár bármilyen követelésének, olyan sérelme az ország gazdasági életének, amely az egészséges hitelélet kifejlődését, valamint a külföldi bizalmának megerősödését teljességgel kizárta teszi. Ennek a rendszernek igen tipikus esete volt az a meglepetés, amely a fizetésképtelenné lett nagyváradi Faragó Testvérek hórkereskedő cégénél érte a hitelezőket. Faragóék ellen egy bukaresti cég szoros zárlatot kért egy ki nem fizetett váltó miatt. Erre a többi hitelezők felbecsülték az üzlet áru készletét és megállapították, hogy a 2 és félmillió passzívakkal szemben

מבד של specialitás מבד של

BOGSA

likörök

Triple sec
Chokolade
Kávé

Kiváló minőségű gyulafehérvári fajborok
Szilvapálinka és kisüstös seprópálinka

minden jobb üzletben kapható

Bognár és Szántó erd. ker. Rt.
Cluj, Cal. Reg. Ferd. 70.

תחת השמה מויה מרדכי בוקסענשאוואנער

mintegy félmillió aktív vagyon van. Az egyezkedési tárgyalások azonban jóformán meg sem indultak még, amikor egy újabb hitelező jelent meg a láthataron a pénzügyigazgatóság, amely 60 ezer lej állami adótartozást követelt Faragóéktól. Hogy ezt az összeget a kincstár megkapja, 60 ezer lejért elárvereztették a félmillió arukészletet és így a többi hitelező részére semmi sem maradt. Az érdekeltek körében ez az eljárás annál inkább keltett megütközést, mert az árverést meg lehetett volna tartani úgy is, hogy ne csak az állam kapja meg az adóját, hanem a hitelezők is hozzájuthassanak követeléseiknek legalább gy kis hányvadához, míg így potom árny elkölvetélték azt az árut, amelyért legrosszabb esetben is el lehetett volna érni 400.000 lejt.

Junius 30-ig meghosszabbították a forgalmi adó-középarakat. A pénzügyminisztérium elhatározta, hogy a forgalmi adó alá eső áruk hivatalos középáranyaráit amelyek érvényessége március 31-én lejár, junius 30-ig meghosszabbítja. Az ipar és kereskedelem által régen sérelmezett árak revíziója tehát most is elmarad, amit a minisztérium azzal indokol, hogy az utóbbi háromhóvan arra, hogy a végleges vámtételek a piaci árviszonyok. Kilátás van azonban arra, hogy junius végéig ezeket a középáranyárakat a készülő vámtarifa tételei és árubeosztása szerint meg fogják változtatni.

A vámtarifa felülvizsgálata a szomszédállamok vámpolitikájára is tekintettel van. Tancred Constantinescu elnökletével a vámtarifa másodszori felülvizsgálására delegált bizottság folytatta a speciális bizottság által előkészített anyag revideálását. Ezuttal újabb 140 vámtételt szövegeztek meg végleges formában. A bizottságnak utasítása van arra, hogy ya végleges vámtételek

megállapításánál tartsa szem előtt a szomszédos államok vámpolitikáját, valamint a megkötendő kereskedelmi szerződészek alapelveit.

Model 92 és Portable
REMINGTON
Model 92 és Portable

a világ legjobb írógépeit
Révész Ernő, Targu-Mures.
Kérjen ajánlatot!

מבד של Megbízható

italok

árjegyzéke

50 literen felül hordókban, ab Simleul állomás — hordók felszámtva, utánvétellel.

Bor 16 és 18 lei literenként
Különleges 22 és 28 lei literenként
Szilviorum 155 l i 00°-ként
Seprő 175 lei 100°-ként

Nagybani vételnél engedmény és fizetési feltételek

Megrendelések
M. CSENGERI, Siml.-Silvaniei

Most jelent meg

SIPOS DOMOKOS:

Vágtat a halál

a korán elhunyt erdélyi író posthumus versei. A versek elé Szentimrei Jenő írt részletes életrajzot.

Ára 70 lei

KAPHATÓ
AZ UJ KELET KÖNYVOSZTALYABAN
CLUJ

2-3 órás

délelőtti elfoglaltsággal járó román-magyar levelezés

állást keresek

Cim megküldhető a lap kiadóhivatalában

különlegesen berendezett

képkerepező, aranyozó

műhely. Ovál, kör és téglalap keretek mindenneműben
Cim: Str. Solyai Mihály t. 7.
Cim: Str. Solyai Mihály t. 7.

TÖZSDE

A piac teljesen lanyha és üzletlenn

Valutapiac 1928 március 22 (Rador)

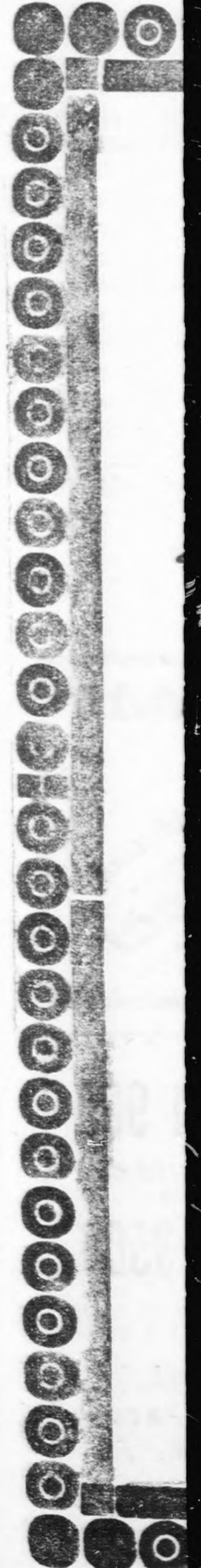
DEVIZAK	Kotolozvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Becs	Prága	Newyork
		Nyitás	Zárlat						
Zürich	3100-05	—	—	4-925	3098	1102 20	13690	62020	192625
Newyork	16050 161	51910	51910	2510	16040	57230	71160	3375	—
London	78.50-78650	253420	25410	11402	714	2791	3469	16476	4881875
Páris	634-635	204350	20350	—	133	225.70	279750	13286	39375
Milano	850-815	274250	24250	13425	850	302370	353	17835	52851
Prága	476-477	1839	159850	—	4745	169570	210.95	—	25650
Budapest	2820-2.25	9070	9070	—	2810	—	12417	58 65	—
Belgrád	—	9130	9130	—	284	—	35550	5634	176
Bukarest	—	322	32250	1575	—	10670	125025	2096	6225
Varsó	—	5831	831	—	1810	642250	7969	37 55	—
Becs	2265-2268	7307 0	7305	—	265	80 370	—	47495	—
Berlin	3840-3850	12115	12115	—	3840	1368750	16991	8070750	—

Száz lei ártolyama Zürich (uro) —, Páris 1575 Budapest 35550 Bécs 44175 Prága 2096

Színház

Josephine Baker revü a C
Szombaton filmszínházban
usabb párisi tében a világh
ja be művész mely bámulat
forróságával a Straus-szín
ség és követk városok. Bak
van tthon. E hatia meg az
gával azt a ha dag felszerel
delkezésére a lakmas filmje
zentálja Kápr művészet és
röl-felvonasra ságban, mely
A tánc világh masután jelen
művészet egy Ha hozzáves
néjét és a C milliójt, nem
ról a nagy e lozsvár közö
sye lesz. Te olyan érdekio
amelyhez f-g az utóbbi éve

Mag
Péntek: Csóko
nak, a b
szubretp
tékával. K
dorral, H
netben S
Szombat dél

Színház - Művészet

Josephine Baker és a legnagyobb párisi revü a Corso-filmszínházban

Szombaton van a premiéré a Corso-filmszínházban a legnagyobb és leggrandiózussabb párisi revünek, melynek keretében a világhírű Josephine Baker mutatja be művészetét, azt a művészetet, mely hámalatba etette exotikumával a forróságával egész Nyugatot Bécsben, a Straus-színházban tombol a közönség és következnek sorra a többi nagy városok. Baker azonban csak Párisban van otthon. Egyetlen helyen sem kaphatja meg azt a művét, nem viheti magával azt a hatalmas együttest és gazdag felszerelést, amely Párisban rendelkezésére áll. A Corso-filmszínház hatalmas filmje azonban művészi reprezentálja Káprázató gazdagság, fény, művészet és szépség ragyog felvonásról-felvonásra olyan bőségben és pazar sághban, melyet elképzelni is alig lehet. A tánc világhírű reprezentánsai egymásután jelennek meg és a dekoratív művészet egyszerűen csodákat művel. Ha hozzávesszük a darab eredeti zenéjét és a Corso filmszínház méltó műlojót, némi fogalmat nyújtottunk arról a nagy eseményről, melyben Kolozsvár közönségének néhány napig része lesz Természetes tehát, hogy olyan érdeklődés előzi meg a premiért, amelyhez fogható: alig tud felmutatni az utóbbi években művészeti esemény.

Magyar Színház műsora

Péntek: Csókos asszony. (Somogyi Nusinak, a budapesti Király Színház szubrettprimadonnájának vendégjátékával. Kolbay Ildikóval, László An-dorral, Ihsz Aladárral. Bérletszű-nelben. Szám: 281.)

Szombat délután 3 1/2-kor: Akasztóvirág.

(Ifjúsági előadás nagyon olcsó hely-árakkal. Bevezető előadást tart: Csopoti Lajos tanár.) Szám: 282.

Szombat este 8 1/2-kor: Mersze Mária? (Operette-revü újdonság 20-adszor. Kolbay, Mende, László, Ihsz. Bérletszű-nelben.) Szám: 283.

Vasárnap 2 1/2-kor: Krétakör. (Kinai 5 felvonásos játék. Olcsó helyárakkal. Szám: 284.)

Vasárnap 5 1/2-kor: Nászéjszaka. (Párisi operette-újdonság. Kolbay, Mende, László, Ihsz.) Szám: 285.

Vasárnap 8 és háromnegyedkor: A legkisebbik Horváth-lány. (Operette-újdonság. Somogyi Nusi, a budapesti Király Színház szubrett-primadonnájának vendégjátékával. Bérletszű-nelben.) Szám: 286.

Hétfő: Aranyhattyu. (Operette-újdonság 9-adszor. Somogyi Nusi, a budapesti Király színház szubrett-primadonnájának vendégjátékával. Bérletszű-nelben. Szám 287.)

Corso filmszínház heti műsora

Péntek d. u. 5, 7, 9 órák: Josephine Baker, a párisi Revüek revüje. Csak 16 éven felülieknek.

Vasárnap d. u. 3, 5, 7, 9 órák: Josephine Baker.

A színházi leida közönségnek

Ma este Somogyi Nusi első fellépése. Zsuffolt nézőtér fogja ma köszönteni a legnépszerűbb magyar operette-primadonnát, Somogyi Nusit. Ritka alkalmak lesz ma a kolozsvári közönségnek, a saját színpadán köszönteni ezt a művésznőt aki sajátos és eredeti művészetével meghódította Bécs és Budapest közönségét. A budapestiek rajongának érte s az utóbbi évek leghíresebb operette-újdonságait mind Somogyi Nusi vitte diadalra. Igen nagy utánjárással és áldozatkész-

séggel sikerült Somogyi Nusit néhány esti vendégjátékra megnyerni. Somogyi Nusi ma este a Csókos asszonyban, vasárnap este a Legkisebbik Horváth lányban és hétfőn este az Aranyhattyuban fog fellépni. Mindezeket a darabokat ő vitte Budapesten diadalra, hogy sok száz előadást értek meg. Aki még nem biztosította helyét a Somogyi Nusi vendégjátékaira, siessen a pénztárhoz jegyét megváltani, mert az óriási érdeklődésre való tekintettel aligha marad az esti pénztárnál bár csak egy jegy is.

Balról a harmadik! Egy káprázatos, pazar, új revü-operette előkészületei foglalkoztatják most a színházat: A jövő hét elején lesz a Balról a harmadik-nak, Zerkovitz híres revüjének a premiéreje. Ez a revü sok meglepetést tartogat a közönség számára.

Krétakör — olcsó helyárakkal. A Krétakör című eredeti misztikus ötfelvonásos kínai játék legközelebb vasárnap délután félhárom órák kerül színpadra. Ez lesz a nagyszerű újdonságnak első olcsó helyáras előadása.

Holnap este — Mersze Mária? Jubiláris estéjéhez érkezik holnap este a Mersze Mária. Huszadszor fog színpadra kerülni, ezuttal bérletszű-nelben.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszer közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Állatköröknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő jellegű levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékei van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 100 lej.

Cinósan butor-zott utcán szobában fiatalember lakóársat keresek. Cim: Papp-utca 47 I

Helybeli agilis ügynök textil szakmába keletelnek. Érdeklődni „Kincs” árúház Széchenyi-tér 6. 300

Előkelő biztosító társaság keres tisztviselőt és tisztviselőnőt. A magyar nyelven kívüli a német W román nyelv (esetleg mindegyik) profikt tudása megkövetelt. Jó gépirók előnyben. Ajánlatokat „Biztosító” jellegre a kiadóba kéremk. 300

Bivalytej prima minőségű garantált kóser, hazhoz szállítva is kapható Schwartz Ignácánál, Col. Decebal 36.

Zongorórakát ad végzettakadémista esetleg gyakornokkal is. Cim a kiadóban.

1770 gramm súlyú szép antik korona 1770 eladó. Érdeklődők fordulhatnak ár és közelebbiek meg tudása végett az Eis-Bánáti Ezüstárúgyár Rt.-hoz Timişoara. 279

Hatalmas parkettes, háromablakos, központi fűtésű, elegáns szoba, előszobával, hálószobával, vagy anélkül kiadó. Ajánlatokat az Uj Kelet kiadóhivatalába „Monostori uti” jellegre kérek.

Barzel fierarie - vasúzet **CLUJ** (Kolozsvár) P. M. Viteazul 13. szám. Telefon 10-43

Cukor-zacsok és **halap-zacsok** a legolcsóbban és leg-szebb kivite be készit **Nadler** Cluj, Calea Dorob. 16.

Egy szobás oest-leges 2 szobás külön-bejárattal, fürdőszobával ellátott, elegáns garzon lakást keresek. Ajánlatokat „Ar nem számít” jellegre” a kiadóba kérek.

Téli fűtésre 1000 kgr. vágott bükkfa-göcsöt lejért házhoz szállit **750** **FISCHER** Str. Enescu (v. Gyufagyár-u.) 15

Fiúk **Lányok**
Jól akapjatók a zsebpénzt elhelyezni
DICKENS
könyveiből vásároljatók!
A legnagyobb angol regénylrot, az angolok Jókaíját av uj generációnak ismernie kell. A most kiadott olcsó kiadást Ambrus Zoltán és Voinovich Géza szerkesztik
ennél olcsóbb kiadvány nincs!
5940 oldal — 15 kötet, Egész angol vászon, aranyozott diszkötés. Megjelennek: Twist Olivér (1 kötet), Kis Dorrit (3), Dombey és Fia (3), Pickwick Club (2), Gopperfield David (3), Nehéz Idők — Karácsonyi Enek (1), Odon ritkaságok boltja (2 kötet). Minden hónapban egy kötet jelenik meg. Az első kötet **Twist Olivért** e hónapban már számtalan előfizetőnek küldtük szét. — **Egy-egy kötet ára 92 lej**
Tek Uj Kelet kiadóhivatalnak — Cluj
Ezennel megrendelem a Dickens Twist Olivér című kötetét 92-lei vételárért. Tudomásul veszem, hogy a szállítási költség (postán, ajánva) 15-lei, az utánvételi illeték és díj 8 lej tesz ki s így egy kötet a pénz díozetes beküldése mellett franco 107-lei-be, utánvétellel pedig 115-lei-be kerül. Egyben megrendelem az ezután megjelenő 14 kötetet is. A kötet árát és szállítási költséget 107-lei-vel egyidejűleg postautalványomra küldöm. A kötet árát és a fent részletezett költségeket 115-lei-vel kérem utóvetelezni. Megrendelem az egész sorozatot, havonta egy-egy kötet, utánvétellel. (A nem kívánt módoszat törlendő). — Az egész sorozat egyszerre is megrendelhető, mely esetben a kötetek havonta minden külön értesítés nélkül expedáltak, **A szállítást a Novitas könyvtérjesztő vállalat, Cluj, eszközi**
Olvasható aláírás
Foglalkozás
Pontos cím

Nagy Sándor a sivatagban

Írta: Jakob Wassermann

A makedóniai Lus hónap kilencedik napján az éhség már tetőfokra hágott.

Az összeolvadt halliszt és a száritott halak készletének raktára előtt az örség, amelynek beleit az éhség mardosította, letépte a királyi pecsétet és amikor első mohóságuk csillapodott, másoknak is kiosztották őrzetükre bízott eleséget. Adtak az éhes tovéknek is, amelyek hatalmasan bőgtek. A bűnösök között első a tesszáliai Pazas volt.

A parancsnokok ott állottak a közelben és átkos sejtelen borongott bennük. Egyikük sem mert odalépni a zsákmányolók közé és senki jelenteni nem mert az esetet.

Pazas mindkét keze tele volt fehér, porszíni étellel és nevetett. Ugy kacagott, mint ama Philistion, akiről azt mondják, hogy meghalt a mértéktelen nevetéstől.

Néhány makedóniai nemes is odajött. Nem akartak résztvenni a bűnös cselekedetben, jöllehet az éhség ugy kinezta őket, mintha izzó vasgolyókák gurultak volna beleikben. Tompán néztek kelet felé és szinte látták a gazdag városokat, amelyeket elhagytak. De köröskörül a sivatag terpeszkedett sötétsárgán és mozdulatlanul.

Az est lealdozott. Nem lassan jött; hirtelen, mint az ijedelem. A zsoldosok, akik jóllaktak, égő torokkal víz után kutattak. A sós edelő kibírhatalan szomjúságot keltett bennük. Nem törődtek a ferró homokban fetregő és kiégett szemű társaikkal, rátapostak testükre, amelyek sokkal ernyedebbek valának, semhogy ellentámasztást tudtak volna. Pásztoruz nem lángolt, csak a hadsereg háta mögött, a főnikiai kereskedőknél lehetett látni felcsapó tüznyeiket, amelyeket jóillatu, drága nárdus gyökerek tápláltak.

A keresők közül az egyik irtózatossá diadalordítást hallhatott. Egy feldagadt homokbucka mellett sós, büzhődt vízzel telt kis gödört talált. Övig benne volt és nemcsak ajkaival ivott, hanem egész arcával. Nehéz sóhajjal vetették magukat a többiek is melléje és némán ittak, hogy titokban tartsák felfedezésüket. Testük valósággal megmerevedett az örömtől.

De mintha a levegőben szagolták volna meg a vizet, a meszinaiak iderohantak és utközben elvesztették sisakjaikat és sapkájukat. Néhány pillanatra mulva testrészek, törzsek és fejek feljötték a helyet, ahol azelőtt a nyomorult nemesi állott. A későnővők számai ivóltove katorásztak a homokban.

A messzire széledt táborban senki nem aludt, hanem a teljes kimerültség álmos esendje uralkodott. Acéllagok vörösen étek, a teint mint fehéren izzó szallag futott az ég egyik peremétől a másikig. Itt-ott guggoltak a zsoldosok és lázas félelemben hallgatták a vadállatok messze ordítását.

Késő éjjel egy gyalogos odasompolgott a mállakocsizhoz, amelyhez lovak voltak kötve. Kurta kardjával átszurta az egyik állat nyakát és vele együtt összereszt. Aztán a kiszökő vért beszivta szikkadt torkán...

Ahogy reggel jött, Amissos, az árkádiát, odafutott a bandavezérhez. Anélkül, hogy szólt volna — beeseit arcán az öröm — a távolba mutatott.

Sokan arra néztek. Ciprusok felémelték zöld testüket a sivatag pereme fölé és mögötte mintha oszlopokon nyugvó, a naphat szikrázó fődél látszott volna. Egyesek már ujongani kezdtek, amikor mintha vihar fújta volna el, a varázslatos kép hirtelen eltűnt.

Amissos, mint egy agyonvert, a földre zuhant. Hordágyra fektették,

amelyen már betegek és elepedtek nyugtózkoztak.

— Kedves Amissos — szölt hozzá egy fehérszakállas kapitány — mi csoda nyomorúság világra jönni, amikor az embernek így kell elpusztulnia! Hol vannak völgyeink, hol vannak szőlőlugasaink, hol vannak éhes padjaink a város kapuja előtt, ahonnan beszélgetve nézhette az ember a tengert.

— Hallgass vén kutya — sóhajtozott egy másik, aki fertőző bajt kapott a romlott ételtől — nem látod, hogy nyugodtan akarunk meghalni? Miért győrtörsz bennünket azzal az átkozott padal, amely a város kapuja előtt várt reánk.

Amissos felnézett. Mindnyájan feltekintettek és a sivatagot látták, amely ezuttal citromsárgán, szárazon és üresen terpeszkedett. Fölötte ijedt sápadtsággal ivelődött az ég, amit a mélységben a reszkető levegő vörös gyűrűje szegett be. A sereg hosszu és széles menetében beláthatatlan láncba jött a lovasoknak, ló, ló után, ember, ember hátán. A lovak lehullott fejűk és habzó szájjal topogtak előre. Olykor egyik másik ló, mint egy kiégett fatörök esett össze és az üresség, amely eleste következtében támadt, órákig látszott. Állat és ember megüvegesedett szemé nem törődött már a céllal. Szívük és agyuk elégett...

A déli kísértet az álmodozó pusztaságban kerengett. Mint légbuborék a vízben, lassan por emelkedett a levegőbe, befeküdt a bőr porusaiba és megperzselt. Ó Konon hol vannak verseid, hol vannak szemtelen tréfáid, hol céda hízlelgesed?

Konon, a literátus is ott volt a hadsereg élmezőnyében oszlopában. Egy tuccat aranykehely, öt nyakék és egy biborköppeny volt vele, amit Indiából hozott. A költemények fölősegesek lettek és kongtak, a biborköppeny piszkosan és rongyosan omlott le vállairól az aranyank semmi értéke. Inkább csak teher volt.

A koczikon tompán és magukbaesetten guggoltak az asszonyok. Némelyike kétségbeesetten szorította keblére esecsemőjét mintha visszaakarna az anya méh öléjébe szoritani, ahol a legkimerültebb vér is adhat táplálékot. Mások gyalog mentek és nagyobb gyermekeket vonszoltak kézen fogva maguk után. Ha végül összeomlottak az égő homokban, segélykiáltásuk még sokáig hangzott a tovább vonuló fülükben. Leszhozsi leányok, milléziai táncosnők, szíriai és egyiptomi hajadonok förtrenetek a homokban és kínok között pusztultak el.

Amikor jött a pihenés órája, híre járt, hogy víz van a távolban. Mint féreg, amely hosszan nyugtózkozdva bujik a földbe és este összetekerődzik, úgy jöttek órákhozott a kimerült és elmaradott harcosok. Kicsiny vízerecske, keskeny, mint egy kéz felülete, folyt a sziklából. Ezek, akiket sem parancs sem kérés nem tudott fékentartani, odarohantak és vinnyogva nyaldosták a nedves követ. Egy pajzos csapat fesszékekkel darabokra zúzta a létrákat, a kocsiüllöket, a faltörő kosokat és tüzet csinált. Azután levágtak néhány lovat és egy beteg elefántot.

Messze északon, a gedrózai hegyek felől felhőszakadás jött. A víz örült iramban hömpölygött le a sziklavölgyekből a lapályos részekre le a sivatagba. Az éj kellős közepén jött az áradat, a kicsiny patak megduzzadt mielőtt az alvók megmenekülhetek volna. Férfiak, asszonyok és gyermekek, állatok, az elalvó tüzek, a fegyverek, a sátrak, minden az áradat áldozata lett. A vizek tompa zugásába borzalmas sikolyok vegyültek; a ho-

mok susogása, imák, átkok, halálhörgés és az örület kacaja hangzott. Egy óra mulva aztán megint minden a régi-ben volt, a vad hullámok felszikkadtak, az egyre beérkező lemaradt katonák elepedve lesték a csodát. Aztán odadobták magukat és a halottak vizes ruháin és testjén nedvesítették ajkaikat, az asszonyok felbontott nedves haján, Konon biborköppenyén. A költő itt terült el és görcsösen tartott kezében egy kézirat tekercset. Hephéstiont magasztosította fel benne, a nemesek csapatvezetőjét és a király barátját.

Kihirdették, hogy Sándor király elrendelte másnapra a pihenőt. És meghagyta, hogy ezentul csak éjszaka kell menetelni.

Sándor alacsony pihenőágyon fekiüdt a sátorban. A fekvőhely másik sarkában Hephéstion ült, egymásra tett térdekkal, törzsét messzire előre hajította. Sándor susogott, fehér fogai nedvesen csillogtak a félhomályban, valahányszor ajka megmozdult. Majdnem minden szavát szenvedélyes fejmozdulatok kísérték. Feltámaszkodott, a kissé ferde balváll, mintha valami láthatatlan terhet viselt volna. Hephéstion mindkét kezét megfogta és beszélt beszélt és suttogott, suttogott. Szavk tompa indulatossá összevisszasága: esküldözések, tervezgetések, türelmetlenség, mintha egy óriás dühében, dohogva a lábával és mint gyermek, aki akadovva dacoskodik. Villámzó szemé pedig fájdalmat árultak el.

Hephéstion hallgatott, de csendesen izzó tekintete sokat beszélt: miért háborogsz, mi ellen ágaskodsz? Az elemek nem teljesítik akaratodat? Légy türelmes, parancsolj szivednek és ne engedd magad elragadtatni!

Mezítelen lábakkal járt Sándor fel és alá, fel és alá, mind gyorsabban és egyre vadabban. Hátán a köpenyszerű halórúha.

Érthetetlen szavaikat mormogott, kezei ökölbe szorultak, arcára megfeszült, nedves haja lecsapódott homlokára és egyik arcfelére. Odament és letépte a sátor ajtajának függőnyét.

A sivatag mélységes keletéről fakón ragyogott a reggel. Balról és jobbról felborzolt homokdombok állottak, mint az ősvilág árnyékai. Az őrségek összeestek. Mindössze egyetlen ember állott feketén és csendesen egy cölöphöz támaszkodva.

Irtózatossá egvedüllét!

Sándor magánkívül meredt bele a pusztaságba Mintha párbajra hívta volna a pusztaságot.

Amikor beállott az est szélvihar tört ki, amely az ut nyomait is elpusztította. A partvidékről hozott vezetők elvesztették irányító képességüket, ott állottak egy helyen, mozdulatlanul és megrémülve Sandor meséinek kétségbeesése miatt. A jósok a csillagképek segítségével szereték volna megtalálni az irányt.

Charmides, a nemes ifjak legfiatalabbja, nizeai kancáján ült, térdét görcsösen összeszorítva, szeméit lecsukva. Egyszer-másszor álmosan az állat nyakát tapogatta, mintha a társát keresné. Am sokan elpusztultak már társai közül: a hullámos haju, szöke Philippides, akit egy indiai rabszolganő annyira elvarázsolott, hogy miatta idegen isteneiket imádott, Medon, akit Sándor annyira szeretett vitésége miatt, Himeneus, Pella legszebb ifja, Amphinomos, Ptolemeus testőr kedvence. A nap megölte a homok pedig eltemette őket.

Charmides tompa fájdalmában kinyitotta szeméit és egvedül találta magát. Mintha az egész hadsereget a föld szivta volna fel. Körülötte piros-fekete levegő rezgett, feje mélyen nyakába

esett és a háta mintha eltörött volna. Szívverése is akadozott, testén a bőr felduzzadt. Egy hang hallatszott, borzalmasabban, mint a musztériumok hierophantja. Kinek a hangja volt ez, valamelyik bálványé, vagy egy haloklóé? A teljesen kimerült lö megegy-szer előre bukdácsolt, azután mintha elválták volna térdén az inakat, egy hegyes sziklához támaszkodva megállott. A véres hab hallhatóan csöpögött a földre. Bore megrezdült, azután nem mozdult többé. Alva mult ki, megdermedt.

Charmides leszállott. Kiáltani akart, amikor azonban kinyitotta száját, ki-mondhatatlan döbbenettel vette észre, hogy a levegő nem adja vissza szavai hangját. Kezeit leejtette a lö hátra és homlokát odaszorította az állat gözögő testéhez. Belül megtört szemei még egy utolsó képet láttak: a rózsásan aranyos dombokat, Ambrakia partjain, ott ahol hazája volt.

Az est sötéte nem tudta eltitkolni a kinoktól eltorzult arcokat. Mindenki saját sorsát látta a másik arcánál tükrében. Az állatok szeméi emberien beszéltek az elsüllyedés fájdalmában, az emberi szemek pedig állatiasan lo-bogtak. A hadsereg rendje felbomlott, össze vissza támolygott minden, elszakíthatatlan árnyak sivar tömege. Az erősebbek mások vére után epedtek, olvanoké után, akiket a halál vonszolt. Az elterültek könyörgése borzalmasan hangzott. Kiáltásuk idecsalta a hiénákat. Mindenütt tébolyodott emberek feküdtek és csupasz karjaikkal a homokban kotorásztak. Mégis a halálhörgés, a jajgatás, a sóhajok, a gyermekek nyafogása, a levegő zsongása ellenére sajátos csend uralkodott. Mintha mindezek a hangok és zsvajok a föld belsejéből törnének fel. A visszamaradottak számára akik mégis fel tudtak válni, hogy ocsudni, az ut meg volt jelölve; azonban néhány óra és a futóhomok mindent eltemetett. Emberek holtesteit, lovakat, kutyákat, tevéket és ösvérek kadavereit. Elhajított sisakok, pajzosok, ijjak, kardok és lándzsák, arany kelyhek feküdtek itt, gyöngyök és ékszerök, elefántcsontból készült fülön függők, csodás figurákkal, fehér borszandálok, színes talppal és magas sarokkal, tigrishörök, aranyozott ládák és apró szekrénykék, amelyben arcfestéket és kenőcsöt őriztek. Selvem alsóruhák, gyapotról való öltözékek, fehérek, mint a hó s amelyekben a tulajdonos neve ezüst szálakkal volt hímézve, mindenféle érmek, ezüst füstölők, rézből való konvhaedenvek, aranyból készült fésűk, gyűrűk, arany szobrocskák és arany tükrök.

(Folyt. köv.)

Ruhák
legdivatósabban készítenek
Áron Davidnál
Cluj, Calea R.
Ferdinand
32.

Esőköpeny . Lei 900
és feljebb
Trench-Coat Lei 3500
Neumann M. Cluj
férfi- és fiuruha-áru-
háza Fötér 14.

KLADONIVAT
Str. Be
SZERKESZTO
Ejjei tele
ELŐFIZETES
Egész év
Feltérve
Megyédév
Egy óra

KL eviolya

1928 má

Ett

Mi

A lakástör-
vénye, ugy lá-
jutott. Noha,
a miniszter-
tanácsjavaslat-
ra még jel-
résztül mem-
számíthat ar-
ségi képvisel-
kül megszav-
és háztalajdó-
még — ami
nagy szó, —
is nagyobb,
epen a korn-
niszter lesz
felszólalni.

De, mert
sürgős, hog-
javaslat, az
publikált t-
mulva válto-
tosított törvé-
közlemények
részéről sz-
valamint az
vény és szá-
kuszálta a la-
nek tartjuk a
mit jelent a
kötés dsu-
nevezeti Cu-
örvényben. E-
jón május
védelem alól
bérleje nem
tíjas, avagy
menyek. Az
kerülő laká-
azoknak, an-
haladta meg-
koronát, ber-
egy évre.

Magától
törvény egy-
tisztviselők,
lyeknek bér-
kül arra, h-
illető lakás-
Gudaibu-fél-
1929. ápril-
sokta tovább
rendelkezése
kabeli bérn-
1929. április
sokkal hátr-
a most meg-
bérlek, ak-
idő alatt a
kell fizessék

Nem élve
törvény sze-
közöttvisel-
nok évi meg-
ladja a 400
zódését a 0
április 23-ig
törvény nem
hosszabbító

Mindent
szabad forg-
lakásokat,
ezer lejnél n-
és azokat a
béli évi ber-
koronát ha-
szer lejen a
a bérleje. D-
tást a lakó-
törvény par-
hosszabbítás